

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ

Інститут екологічної економіки і менеджменту

Кафедра обліку і аудиту

Пояснювальна записка

до дипломної роботи магістра

на тему:

Організація обліку та контролю наявності і руху основних засобів в Корпорації «Енергоресурс-інвест»

Виконала: студ. 6 курсу, групи ОА-61м
Спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
Дзвіник В. Б.

Керівник к.е.н., доц. Грицак О.С.

Рецензент гол. бухгалтер Корпорації
«Енергоресурс-інвест» Панасюк Н.Г.
(прізвище та ініціали)

м. Львів – 2024

можуть застосовуватися щодо основних засобів виробничих підприємств та їх класифікаційні ознаки.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

7. Дата видачі завдання 03 листопада 2023 р.

Керівник роботи _____
(підпис)

Грицак О.С.
(прізвище та ініціали)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	ВСТУП	03.11-10.11.2023	Виконано
2.	РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ НАЯВНОСТІ І РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В КОРПОРАЦІЇ «ЕНЕРГОРЕСУРС-ІНВЕСТ»	13.11-26.11.2023	Виконано
3.	РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ НАЯВНОСТІ І РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В КОРПОРАЦІЇ «ЕНЕРГОРЕСУРС-ІНВЕСТ»	27.11-11.12.2023	Виконано
4.	РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА КОНТРОЛЮ НАЯВНОСТІ І РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В КОРПОРАЦІЇ «ЕНЕРГОРЕСУРС-ІНВЕСТ»	12.12-22.12.2023	Виконано
5.	ВИСНОВКИ	08.01-14.01.2024	Виконано
6.	Оформлення магістерської роботи	14.01-16.01.2024	Виконано

Студент _____
(підпис)

Дзвіник В.Б.
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____
(підпис)

Грицак О.С.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Мета дипломної роботи – розробка теоретичних засад та надання практичних рекомендацій щодо вдосконалення діючого порядку обліку та контролю наявності і руху основних засобів у Корпорації «Енергоресурс-Інвест».

Об'єктом дослідження є обліково-звітно-аналітичний процес у Корпорації «Енергоресурс-Інвест».

Предметом дослідження випускної роботи магістра є організація обліку та контролю наявності і руху основних засобів.

Основне завдання роботи полягає у дослідженні стану бухгалтерського обліку наявності та руху основних засобів, визначенні шляхів його вдосконалення на підприємстві, а також розробці пропозицій з провадження контролю за наявністю та рухом основних засобів у Корпорації «Енергоресурс-Інвест».

Дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, списку використаних літературних джерел і додатків.

Ключові слова: облік, аудит, контроль, основні засоби, обліково-звітний процес, пропозиції, вдосконалення, провадження.

Сторінок – 73, рисунків – 8, таблиць – 15, використаних літературних джерел – 68.

ANNOTATION

The purpose of the thesis is to develop theoretical foundations and provide practical recommendations for improving the current procedure for accounting and controlling the availability and movement of fixed assets in the Corporation "Energoresurs-Invest".

The object of the study is the accounting-reporting-analytical process at the Corporation "Energoresurs-Invest".

The subject of the master's thesis research is the organization of accounting and control of the availability and movement of fixed assets.

The main task of the work consists in researching the state of accounting of the presence and movement of fixed assets, determining ways of its improvement at the enterprise, as well as developing proposals for implementing control over the presence and movement of fixed assets in the Corporation "Energoresurs-Invest".

The thesis consists of an introduction, three chapters, conclusions and proposals, a list of used literary sources and appendices.

Keywords: accounting, audit, control, fixed assets, accounting and reporting process, proposals, improvement, proceedings.

Pages – 71, figures – 8, tables – 15, used literary sources – 68.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ НАЯВНОСТІ І РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В КОРПОРАЦІЇ «ЕНЕРГОРЕСУРС-ІНВЕСТ»	
1.1. Основні засоби: їх сутність, класифікація та місце у бухгалтерському обліку.....	6
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку і контролю за наявністю і рухом основних засобів	13
Висновки до розділу 1.....	16
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ НАЯВНОСТІ І РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В КОРПОРАЦІЇ «ЕНЕРГОРЕСУРС-ІНВЕСТ»	
2.1. Аналіз фінансово-економічного стану та природоохоронної діяльності Корпорації «Енергоресурс-інвест».....	18
2.2. Практичні аспекти ведення обліку наявності і руху основних засобів в Корпорації «Енергоресурс-інвест».....	40
2.3. Пріоритетні напрями удосконалення обліку і контролю основних засобів в Корпорації «Енергоресурс-інвест».....	49
Висновки до розділу 2.....	54
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА КОНТРОЛЮ НАЯВНОСТІ І РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В КОРПОРАЦІЇ «ЕНЕРГОРЕСУРС-ІНВЕСТ»	
3.1. Економічна сутність, мета, завдання та інформаційне забезпечення контролю наявності і руху основних засобів.....	55
3.2. Характеристика етапів та основних процедур контролю за наявністю і рухом основних засобів	58
3.3 Напрями оптимізації контролю наявності і руху основних засобів в Корпорації «Енергоресурс-інвест».....	62
Висновки до розділу 3.....	65
ВИСНОВКИ	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69
ДОДАТКИ.....	73

ВСТУП

Ефективне виробництво продукції неможливе без технічного переоснащення та використання високопродуктивних основних засобів, які є неодмінною складовою функціонування виробництва. Вони становлять не лише матеріально-технічну базу виробничих підприємств, а є ключовим елементом для раціонального використання та зміцнення цієї бази. Такий підхід сприяє збільшенню виробництва продукції та підвищенню її якості.

Основні засоби виступають активами, які, не змінюючи своєї речової форми, використовуються для вироблення інших матеріальних активів, виконання робіт та надання послуг. Ці засоби праці сприяють отриманню економічних вигод, таких як доходи та прибуток, протягом тривалого періоду.

Для успішного управління процесами виробництва та ефективного використання основних засобів необхідна оперативна і достовірна інформація. Бухгалтерський облік та контроль забезпечують цю інформацію, що робить тему дослідження особливо актуальною та практично значущою для виробничих підприємств.

Бухгалтерський облік основних засобів є предметом наукових досліджень українських та зарубіжних вчених. Питання обліку основних засобів розглядаються такими вітчизняними та зарубіжними вченими: Голов С.Ф., Сопко В.В., Бутинець Ф.Ф., Завгородній В.П., Соколов Я.В., Ткаченко Н.М., Святоцький А.Д., Ольховський В., Павлюк І.М., Кемпбелл Р. та інші.

Мета і завдання дослідження. Метою даного дослідження є узагальнення теоретичних, методичних, організаційних та практичних підходів до побудови системи обліку, аналізу та контролю за наявністю та рухом основних засобів на виробничих підприємствах з врахуванням особливостей їх господарської діяльності.

У відповідності до поставленої мети, було сформульовано наступні завдання дослідження:

- проаналізувати основні теоретичні положення організації обліку і контролю основних засобів;
- розглянути нормативно-правове забезпечення операцій з обліку і контролю основних засобів;
- дослідити організаційно-методичні підходи до обліку і контролю основних засобів;
- надати фінансово-господарську та організаційну характеристику досліджуваному підприємству;
- здійснити розрахунок і аналіз основних фінансово-економічних показників підприємства;
- відобразити методiku проведення контролю за наявністю і рухом основних засобів в Корпорації «Енергоресурс-інвест»;
- виявити недоліки і запропонувати шляхи вдосконалення обліку та контролю основних засобів.

Об'єктом дослідження є фінансово-господарська діяльність Корпорації «Енергоресурс-інвест».

Предметом дослідження є теоретико-методичні аспекти побудови обліково-аналітичної та контрольної систем на виробничих підприємствах.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених задач в роботі були використані такі методи: діалектичний метод пізнання, порівняльний, абстрактно-логічний, системний підхід, розрахунково-конструктивний та методи аналізу і синтезу.

Практичне значення наукових результатів. Одержані у процесі дослідження висновки, та зроблені на їх основі пропозиції автора можуть мати практичне застосування на досліджуваному підприємстві Корпорація «Енергоресурс-інвест».

Інформаційною базою для дослідження стали наукові праці зарубіжних і вітчизняних провідних науковців, що стосуються проблем бухгалтерського обліку і аудиту основних засобів на виробничих підприємствах, а також законодавчі та нормативні акти України, положення (стандарти) бухгалтерського обліку, бухгалтерська та статистична звітність досліджуваного підприємства, науково-методичні видання професорсько-викладацького колективу кафедри обліку і аудиту НЛТУ України, матеріали періодичних видань, та науково-практичних конференцій, ресурси мережі «Інтернет».

Обсяг і структура роботи. Робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, додатків та переліку використаної літератури. Загальний обсяг роботи викладено на 71 сторінці. Дипломна робота містить 8 рисунків, 15 таблиць, 18 додатків, бібліографія налічує 68 літературних джерел.

Апробація результатів роботи та публікації. Основні положення дипломного дослідження обговорювались на наукових семінарах, що організовувались кафедрою обліку і аудиту НЛТУУ. Матеріали дослідження були оприлюднені на 75-й студентській науково-технічній конференції «Управління та адміністрування на підприємствах лісового комплексу», підсекція «Сучасні проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю суб'єктів господарювання», яка відбулась 24 листопада 2023 р. на базі НЛТУ України, м. Львів. Наукові тези доповіді на тему: «Компонентний облік основних засобів на підприємстві: облікові та методичні аспекти» опубліковані в збірнику Матеріалів науково-практичної конференції.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ НАЯВНОСТІ І РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В КОРПОРАЦІЇ «ЕНЕРГОРЕСУРС-ІНВЕСТ»

1.1. Основні засоби: їх сутність, класифікація та місце у бухгалтерському обліку

Один із ключових факторів, що визначає розвиток продуктивних сил підприємства, - це належне управління засобами праці, які в бухгалтерському обліку відображаються як "основні засоби підприємства". Важливим етапом у цьому процесі є чітке визначення сутності цього об'єкта, оскільки відсутність єдиної термінології може призвести до непорозумінь та труднощів у веденні обліку.

У наукових працях та нормативних документах немає узгодженої думки щодо визначення "основні засоби", що призводить до плутанини. Визначення, наведене у П(С)БО 7 "Основні засоби", розглядає їх як: «Матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких – більше одного року (або операційного циклу, якщо він довші за рік)» [11, с.41].

Таке визначення враховує різноманітні сфери використання основних засобів та їхню значущість для підприємства. Такий підхід дозволяє стандартизувати облік та сприяє однозначному розумінню цього поняття.

В п.6 П(С)БО 7, щодо визнання основних засобів в обліку зазначено: «Об'єкт основних засобів визначають активом, якщо існує імовірність, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання та вартість його може бути достовірно визначена» [11, с.43].

У сучасних наукових дослідженнях, як вітчизняних, так і зарубіжних, існують різноманітні підходи до визначення поняття "основні засоби". Таблиця 1.1 наводить найпоширеніші точки зору на це питання.

Таблиця 1.1

Розкриття терміну «основні засоби» в літературних джерелах

Автор підходу 1	Визначення 2
Бабаєв В. [28, с.59]	Основні засоби – це частина майна, використовувана як засоби праці при виробництві продукції, виконанні робіт або наданні послуг або для управління організацією протягом періоду, що перевищує 12 місяців, або звичайний операційний цикл, якщо він перевищує 12 місяців.
Бабяк Н. Д. [29, с.62]	Основні засоби – засоби праці, що є матеріально-речовими елементами, грошовим вираженням яких є основні виробничі і невиробничі фонди.
Бараннік О. [30, с. 487]	Основні засоби – засоби праці виробничого та невиробничого призначення. Характерною особливістю основних засобів є участь в процесі виробництва тривалий час, протягом багатьох циклів, при збереженні основних властивостей і первинної форми, при цьому поступове зношування і їх вартість переноситься на продукцію, що виготовляється.
Бойко В. М., Вашків П. Г. [29, с.387]	Основні засоби – сукупність засобів праці, які функціонують у сфері матеріального виробництва в незмінній натуральній формі протягом тривалого часу та переносять свою вартість на заново створений продукт частинами в міру їх зношення.
Бланк И.А. [34 , с.387]	Основні засоби – сукупність матеріальних активів в формі засобів праці, які багаторазово приймають участь в процесі виробничо-комерційної діяльності і переносять на продукцію свою вартість частинами.
Бутинець Ф. Ф. [38, с.125]	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він перевищує один рік).
Дем'яненко М. Я. [44, с.247]	Основні засоби – це термін бухгалтерського обліку, синонім економічного поняття «необоротні матеріальні активи» (засоби виробництва, матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі діяльності або для здійснення адміністративних і соціальних функцій, що використовуються протягом тривалого періоду і поступово переносять свою вартість на продукцію у міру зношення); матеріальні цінності (виробниче майно), що споживається у виробничому процесі, тобто фізичний капітал. Засоби – це прийоми, дія, знаряддя, гроші, матеріальні цінності, речі, устаткування, будь-яке добро, яке використовується для досягнення певної мети.

продовження табл. 1.1

Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. [48, с.56]	Основні засоби - матеріальні активи, які підприємство формує з метою використання їх у процесі виробництва чи постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій і очікуваний термін корисного застосування яких перевищує рік.
Кужельний М. В. [50, с.211]	Основні засоби – сукупність матеріально-суттєвих цінностей, діючих в натуральній формі і протягом як матеріального виробництва, так і в невиробничій сфері.

Проаналізувавши визначення поняття "основні засоби" у науковій літературі та законодавчих актах свідчить про те, що більшість авторів зосереджують увагу на кількох ключових критеріях, що визначають цю категорію активів. Перш за все, основні засоби характеризуються матеріальною формою, тобто існують у фізичному виявленні. Крім того, їх утримує підприємство з метою використання у процесі виробництва, постачання товарів, надання послуг, оренди або для здійснення адміністративних та соціально-культурних функцій.

Очікуваний строк корисного використання є одним із ключових критеріїв для визнання об'єкта основним засобом, і зазвичай він перевищує один рік або операційний цикл, якщо він триває довше. Також важливою є можливість отримання майбутніх економічних вигод від використання основного засобу в господарській діяльності підприємства.

Автори акцентують увагу на тому, що основний засіб повинен бути здатним поетапно передавати свою вартість на результати діяльності підприємства, що виражається через процес амортизації. Це означає, що об'єкт стає основним засобом, якщо існує можливість поступового зменшення його вартості в процесі його використання.

Основою для класифікації основних засобів є Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" (Див. табл. 1.2) [11].

Класифікація бухгалтерського обліку основних засобів

Таблиця 1.2

Основні засоби (рахунок 10)		Інші необоротні матеріальні активи (рахунок 11)	
Найменування показника	Рахунок бухгалтерського обліку	Найменування показника	Рахунок бухгалтерського обліку
Земельні ділянки	101	Бібліотечні фонди	111
Капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	102	Малоцінні необоротні матеріальні активи	112
Будівлі, споруди, передавальні пристрої	103	Тимчасові (нетитульні) споруди	113
Машини та обладнання	104	Природні ресурси	114
Транспортні засоби	105	Інвентарна тара	115
Інструменти, прилади, інвентар	106	Предмети прокату	116
Тварини	107	Інші необоротні матеріальні активи	117
Багаторічні насадження	108		
Інші основні засоби	109		

Розширена класифікація основних засобів також може враховувати додаткові характеристики, які адаптовані до конкретних особливостей галузі або потреб підприємства. Наприклад, на виробничих підприємствах система класифікації основних засобів може бути більш деталізованою, оскільки вони використовують різноманітну техніку та обладнання, враховуючи унікальні вимоги та особливості своєї галузі (див. рис. 1.1)

Систематизований підхід до групування та категоризації основних засобів у контексті оподаткування визначає класифікацію для потреб оподаткування підприємств. Цей метод має велике значення в обліку та фінансовій звітності, оскільки він сприяє правильному відображенню облікової інформації про основні засоби та розкриттю їхніх фінансових наслідків.

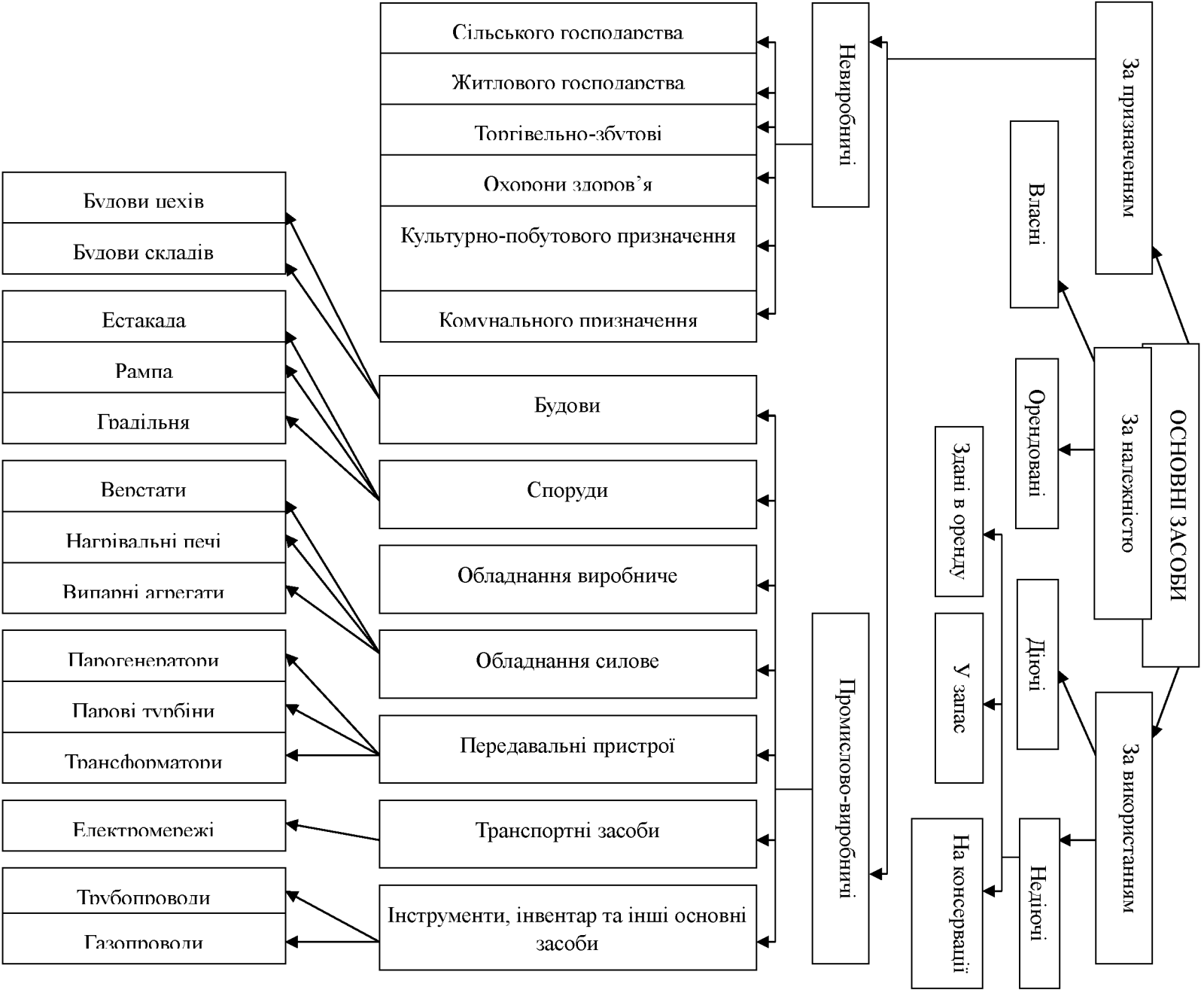

Рис.1.1. Групування основних засобів

Класифікація основних засобів для оподаткування використовується в оподаткуванні підприємств для встановлення податкових ставок, обліку амортизації та нарахування податків. Згідно із чинним Податковим кодексом України, основні засоби поділяються на 16 груп для організації податкового обліку.

Таблиця 1.3

Класифікація основних засобів для цілей оподаткування

Група	Склад
Група 1	земельні ділянки
Група 2	капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом
Група 3	будівлі, споруди, передавальні пристрої
Група 4	машини та обладнання
Група 5	транспортні засоби
Група 6	інструменти, прилади, інвентар (меблі)
Група 7	тварини
Група 8	багаторічні насадження
Група 9	інші основні засоби
Група 10	бібліотечні фонди
Група 11	малоцінні необоротні матеріальні активи
Група 12	тимчасові (нетитульні) споруди
Група 13	природні ресурси
Група 14	інвентарна тара
Група 15	предмети прокату
Група 16	довгострокові біологічні активи

Значення класифікації основних засобів для оподаткування в обліку полягає в кількох ключових аспектах:

- різні податкові ставки: різні категорії основних засобів можуть підпадати під різні податкові ставки або режими оподаткування. Класифікація допомагає точно визначити правильну податкову ставку для кожної категорії основних засобів, забезпечуючи коректність оподаткування;

- терміни корисного використання та амортизація: різні категорії основних засобів можуть мати відмінні строки корисного використання та методи нарахування амортизації. Класифікація допомагає встановити відповідні правила амортизації для кожної категорії, забезпечуючи точне відображення вартості основних засобів у фінансовій звітності;
- структурованість облікової інформації: класифікація основних засобів дозволяє систематизувати облікову інформацію, забезпечуючи її зручність і структурованість. Вона сприяє легкому аналізу та контролю за рухом основних засобів у системі бухгалтерського обліку.

Отже, класифікація основних засобів для цілей оподаткування грає важливу роль у належному відображенні їх в обліку, забезпечуючи відповідність податковому законодавству та сприяючи ефективному управлінню цими активами на виробничих підприємствах.

Загалом обидві системи класифікації основних засобів відіграють ключову роль у бухгалтерському обліку. Класифікація для облікового процесу допомагає організувати і структурувати інформацію, відображаючи основні засоби у фінансовій звітності. З іншого боку, податкова класифікація визначає правила нарахування амортизації та розрахунку податків. Врахування обох систем дозволяє ефективно дотримуватися законодавства та управляти основними засобами.

1.2 Нормативно-правове регулювання обліку і контролю за наявністю і рухом основних засобів

Організація обліку та контролю за станом основних засобів є завданням, що вимагає значних зусиль і враховує численні законодавчі вимоги, які потребують детального розгляду.

Ключовим нормативним актом, який регулює аспекти обліку в Україні, є Закон України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" [51]. Цей закон охоплює всі важливі аспекти організації обліку, контролю та формування фінансової звітності в Україні, і, отже, визначає основи для ведення обліку основних засобів на підприємстві.

Детальні вказівки з питань організації та ведення обліку основних засобів подані в П(С)БО 7 "Основні засоби". Цей стандарт регламентує процеси оцінки, джерела отримання та процедури вибуття основних засобів. Він також встановлює порядок класифікації, нарахування амортизації та списання витрат. Отже, важливо враховувати ці нормативи при впровадженні системи обліку основних засобів на підприємстві.

Крім того, певні аспекти організації обліку основних засобів визначаються іншими стандартами. Наприклад, П(С)БО 32 "Інвестиційна нерухомість" регулює порядок віднесення основних засобів до категорії інвестиційної нерухомості в бухгалтерському обліку. Цей стандарт визначає особливості обліку тих основних засобів, які утримуються підприємством не для виробництва товарів, надання послуг чи адміністративних цілей, а для отримання орендних платежів чи збільшення власного капіталу [13, с.176-181].

П(С)БО 14 "Оренда" визначає порядок відображення в обліку операцій, пов'язаних з орендою основних засобів, а також розрахунок та сплату орендних платежів, як для орендодавця, так і для орендаря. Цей стандарт детально

регламентує облік операцій з оренди, забезпечуючи чіткість та однозначність у фінансовій звітності.

П(С)БО 19 "Об'єднання підприємств", як вже зазначалося, встановлює порядок визначення справедливої вартості основних засобів різних груп [13, с.105-109]. Відповідно до вимог НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" [13, с.5-33] та "Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності" [24], інформація про основні засоби підприємства відображається у його фінансовій звітності.

Порядок віднесення основних засобів до певної групи, визначення строків їх корисного використання та нарахування амортизації в податковому обліку регламентується "Податковим кодексом України". Кодекс визначає ці питання через установлення переліку податкових різниць, пов'язаних з основними засобами, на які слід відкоригувати фінансовий результат до оподаткування [44].

Більш детальний і систематизований огляд нормативних документів з питань обліку та контролю за наявністю і рухом основних засобів наведений в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Перелік нормативно-правової бази з обліку основних засобів

№ з/п	Нормативний документ	Короткий зміст
1	2	3
1.	Господарський кодекс України ВРУ № 436-IV від 13.01.2003 р. [2]	Визначає основні засади господарювання в Україні і регулює господарські відносини, що виникають в процесі організації та здійснення господарської діяльності
2.	Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [4]	Регулює відносини, що виникають у сфері управління податків і зборів, зокрема, визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування.
3.	Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» № 996 від 16.07.99 р. [5]	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні

продовження табл. 1.4

1	2	3
4.	Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.93 р. №3125–ХІІ [6]	Визначає правові засади здійснення аудиторської діяльності в Україні і спрямований на створення системи незалежного фінансового контролю з метою захисту інтересів власника.
5.	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 [8]	Визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.
6.	Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства [21]	Наводяться принципи, методи і процедури, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності та щодо яких нормативно-правовими актами з бухгалтерського обліку передбачено більш ніж один їх варіант, а також попередні оцінки.
7.	Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності [26]	Розглядається питання розкриття інформації за статтями балансу (звіту про фінансовий стан), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал.
8.	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [8]	Інструкція встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб.
9.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». МФУ №92 від 27.02.2000 р. [9]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи, а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності.
10.	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда». МФУ №181 від 28.07.2000 р. [19]	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про оренду необоротних активів та її розкриття у фінансовій звітності.
11.	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку. МФУ від 24.05.1995 р. №88 [16]	Встановлює порядок відображення та зберігання первинних документів, облікових егістрів, бухгалтерської звітності підприємствами
12.	МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту» [11]	МСА формулює мету та загальні принципи аудиту фінансової звітності. У стандарті наводяться формулювання, які повинен використовувати аудитор.

продовження табл. 1.4

1	2	3
13.	МСА 210 «Узгодження умов виконання завдань з аудиту» [12]	МСА встановлює положення з надання рекомендацій щодо погодження умов завдання із замовником.
14.	МСА 230 «Аудиторська документація» [13]	МСА надає рекомендації щодо документації у контексті аудиту фінансових звітів.
15.	МСА 300 «Планування аудиту фінансової звітності» [15]	МСА встановлює положення і надає рекомендації щодо планування аудиторської перевірки фінансових звітів.
16.	МСА 700 «Формулювання думки та надання звіту щодо фінансової звітності» [15]	МСА надає рекомендації щодо форми і змісту аудиторського висновку, який надається в результаті аудиту фінансової звітності суб'єкта господарювання.
17.	Кодекс етики професійних бухгалтерів [62]	Кодекс установлює норми поведінки професійних бухгалтерів і викладає фундаментальні принципи, що їх мають дотримуватися професійні бухгалтери і аудитори, щоб досягти загальних цілей.

Перераховані в таблиці 1.4 нормативно-правові акти сприяють уніфікації підходів до обліку та аудиту основних засобів, забезпечують прозорість та достовірність фінансової звітності підприємств, а також сприяють виявленню фінансових ризиків та дотриманню податкових правил та обов'язків.

Не менш важливою складовою нормативно-правового забезпечення є постійне оновлення та адаптація законодавчої бази до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та аудиту. Це сприяє вдосконаленню системи обліку та аудиту основних засобів відповідно до сучасних вимог та практик. Крім того, це сприяє забезпеченню прозорості, відповідності і точності фінансової звітності підприємств, а також уникненню фінансових маніпуляцій, недостовірної звітності та незаконних дій.

Висновки до розділу 1.

1. В даному розділі була розглянута сутність основних засобів у податковому та бухгалтерському законодавстві України. Визначено ключові відмінності у трактуванні поняття "основні засоби" в законодавчих актах, що ставить перед бухгалтерами завдання враховувати як особливості податкового, так і бухгалтерського обліку.

2. Розглянуті різні підходи до класифікації основних засобів, визначені як в наукових дослідженнях, так і в законодавстві України. Проведено узагальнення цих підходів для забезпечення якісного управління основними засобами підприємства, враховуючи їх призначення, види господарської діяльності та способи використання.

3. Розглянуте законодавство, що регулює організацію обліку та контролю над наявністю і рухом основних засобів на підприємстві. З'ясовано, що багато аспектів цих питань визначаються різними нормативними документами, але велика частина положень обліку основних засобів має бути визначена самими підприємствами, враховуючи внутрішні нормативи.

4. Вказано на важливість постійного оновлення та адаптації законодавчої бази до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та аудиту. Це сприяє вдосконаленню системи обліку та аудиту основних засобів, відповідно до сучасних вимог та практик, забезпечуючи прозорість та точність фінансової звітності підприємств. Таке оновлення також допомагає уникнути фінансових маніпуляцій та недостовірної звітності.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ НАЯВНОСТІ І РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В КОРПОРАЦІЇ «ЕНЕРГОРЕСУРС-ІНВЕСТ»

2.1. Аналіз фінансово-економічного стану та природоохоронної діяльності Корпорації «Енергоресурс-інвест»

Корпорація "Енергоресурс-інвест" активно працює на українському ринку протягом 23 років, і за цей період досягла значних успіхів у виробництві продукції для різних галузей, таких як системи теплопостачання, водопостачання та водовідведення, нафтогазовий комплекс, а також сектори житлової та промислової інфраструктури, агропромислового сектору та харчової переробки.

Зараз компанія активно здійснює роботу в суміжних галузях комунального господарства, зосереджуючись на водопостачанні, очищенні стічних вод, та будівництві очисних споруд. Розроблені сучасні технології очищення води, здійснюється модернізація колекторів, та будівництво блочних модульних очисних споруд у полімерному виконанні. Більшість розробок підприємства є предметом патентів, з їх кількістю більше ніж двадцять штук.

Корпорація не лише виготовляє конструкції, але й надає комплекс послуг, включаючи комплектацію, монтаж, будівельні та сервісні роботи в Україні та за кордоном. Функціональна валюта компанії - українська гривня, але враховуються операції у валютах інших країн. Фінансова звітність підприємства складається в національній валюті України – українській гривні.

Корпорація визначається як юридична особа у формі корпорації. Джерелами формування майна підприємства є грошові та матеріальні внески засновників, доходи від реалізації продукції та послуг, цінні папери, кредити банків, капітальні вкладення, дотації з бюджетів, а також придбане майно від інших суб'єктів господарювання, організацій та громадян згідно з законодавством.

Ця корпорація визначається як провідний учасник у галузі, де вона діє, завдяки інноваційним рішенням та високому ступеню екологічної відповідальності.

«Згідно кодів КВЕД, Корпорація займається такими видами діяльності:

22.21 - Виробництво плит, листів, труб і профілів із пластмас (основний);

46.74 - Оптова торгівля залізними виробами, водопровідним і опалювальним устаткуванням і приладдям до нього;

49.39 - Інший пасажирський наземний транспорт;

49.41 - Вантажний автомобільний транспорт;

71.12 - Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах;

41.20 - Будівництво житлових і нежитлових будівель [5].

Корпорація «Енергоресурс–інвест» - є господарським об'єднанням, створеним на основі поєднання виробничих, наукових і комерційних інтересів підприємств, що об'єдналися з метою отримання прибутку. Статутний капітал підприємства складає 100000 грн. Засновниками Корпорації виступають:

1. Товариство з обмеженою відповідальністю " Енергоресурс - Львів " – частка в статутному фонді 40000.00 грн
2. Товариство з обмеженою відповідальністю - Науково - виробниче підприємство «Енергоцентр» - розмір внеску до статутного фонду 10000.00 грн
3. Науково-виробниче підприємство «Енергокомплект» - внесок до статутного фонду 40000.00 грн
4. Приватне підприємство «Бізнес Солушне» - розмір внеску до статутного фонду 10000.00 грн» (Додаток 1).

Згідно зі Статутом корпорації, загальні збори засновників можуть бути черговими та позачерговими. Чергові збори проводяться щорічно, не пізніше ніж через 3 місяці після закінчення фінансового року, для розгляду та затвердження річного звіту та балансу Корпорації, визначення основних напрямків діяльності,

розподілу прибутку та інших питань, які належать до компетенції Загальних зборів Засновників.

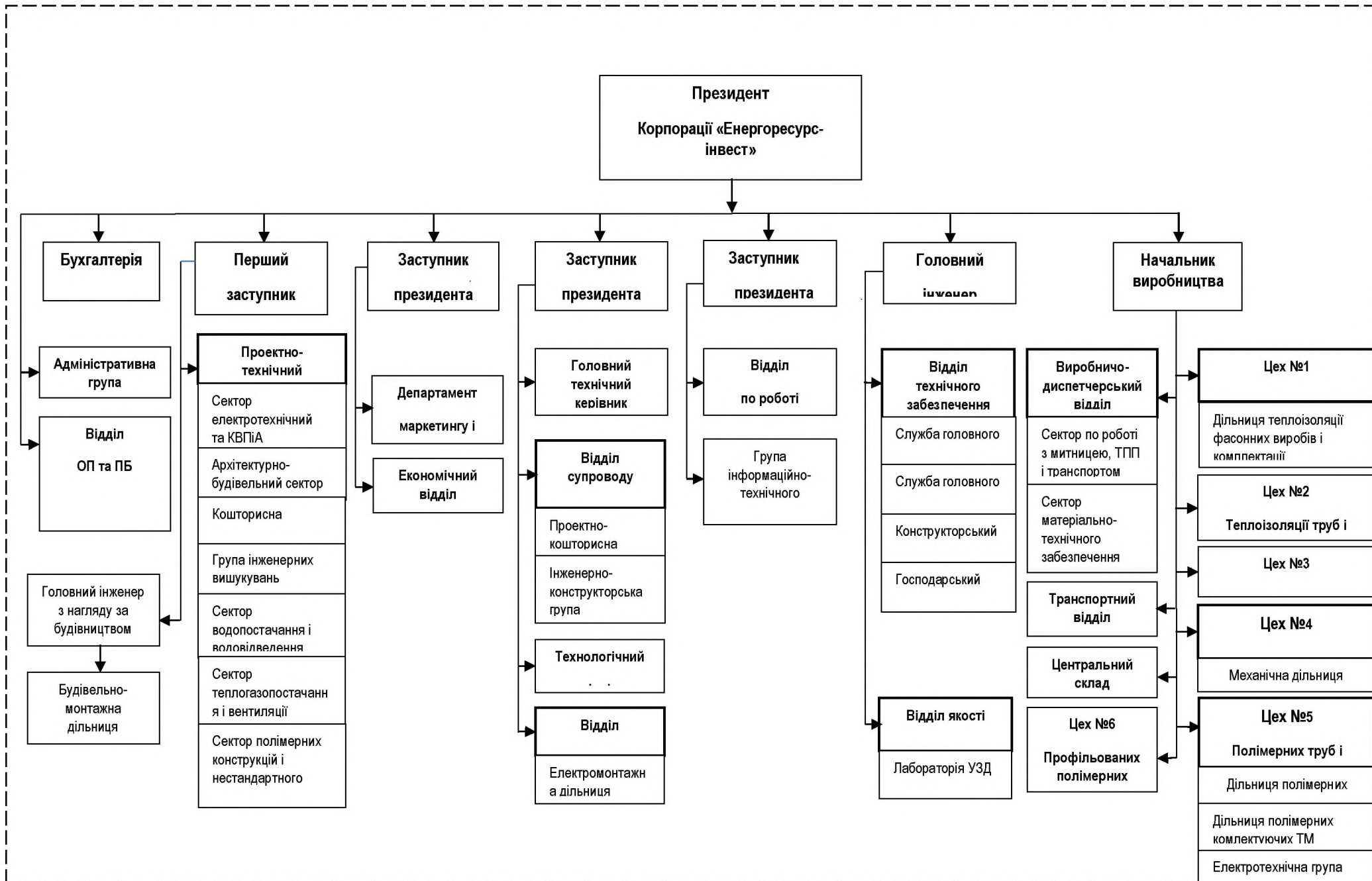
Позачергові Загальні збори Засновників можуть бути скликані Президентом корпорації, Радою директорів або Ревізійною комісією за вимогою Засновника. У період між зборами Засновників, органом управління є Рада директорів, яка обирається Загальними зборами Засновників для оперативного управління.

Рішення Ради директорів приймаються простою більшістю голосів, при цьому кожен член Ради має один голос. У випадку розбіжностей при голосуванні, голос Президента є вирішальним.

До компетенції Ради директорів входить:

- визначення основних тактичних напрямків діяльності Корпорації;
- визначення кредитно-фінансової і інвестиційної політики Корпорації;
- затвердження процедурної організаційної структури та штатного розкладу;
- управління виконанням виробничих завдань, планів та програм Корпорації;
- прийняття рішень про притягнення до майнової відповідальності посадових осіб Корпорації.

Зазначена структура підприємства визначає його внутрішній устрій та охоплює органи управління та їхні повноваження, які спрямовані на ефективне функціонування та розвиток Корпорації (див. рис 2.1).

Аналіз економічної діяльності корпорації "Енергоресурс-інвест" базується на фінансовій річній звітності за останні три роки, яка включає такі звітні форми:

Форма №1 "Звіт про фінансовий стан (Баланс)".

Форма №2 "Звіт про фінансові результати".

Форма №3 "Звіт про рух грошових коштів".

Форма №4 "Звіт про власний капітал".

Форма №5 "Примітки до річної фінансової звітності".

Ця звітність оформлена відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Аналіз проведений з урахуванням динаміки основних економічних показників протягом зазначеного періоду. До основних аспектів, що досліджуються, включаються фінансовий стан підприємства, результати його діяльності, а також рух грошових коштів.

Оцінка включає вивчення ефективності використання основних та оборотних засобів, трудових ресурсів, а також аналіз структури операційних витрат. Цей підхід дозволяє визначити ключові тенденції, що впливають на фінансово-господарську діяльність підприємства.

Аналіз фінансово-господарської діяльності виробничих підприємств є ключовою складовою для прийняття оптимальних управлінських рішень та ефективного господарювання. Мета аналізу може бути досягнута шляхом використання якісних і кількісних показників економічної діяльності.

Взаємодія кількісних і якісних показників дозволяє отримати повну картину фінансово-господарської діяльності підприємства, що, в свою чергу, допомагає у прийнятті обґрунтованих та стратегічних управлінських рішень для подальшого розвитку.

Таблиця 2.1

**Структура статей активу балансу Корпорація «Енергоресурс-інвест»
за 2018-2022 роки.**

АКТИВ	Дані на кінець звітного періоду, тис. грн.					Абсолютне відхилення			
	2018	2019	2020	2021	2022	2019р. від 2018р.	2020р. від 2019р.	2021р. до 2020р.	2022р. від 2021р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ									
Нематеріальні активи (код рядка 1000)	22	101	90	300	254	+79	-11	+210	-46
<i>первісна вартість</i> (код рядка 1001)	354	444	459	708	713	+90	+15	+249	+5
<i>накопичена амортиз.</i> (код рядка 1002)	332	343	369	408	459	+11	+26	+39	+51
Незавершені капітальні інвестиції (код рядка 1005)	20233	38015	27881	15937	16328	+17782	-10134	-11944	+391
Основні засоби: (код рядка 1010)	18617	31594	62211	63006	76861	+12977	+30617	+795	+13855
<i>первісна вартість</i> (код рядка 1011)	46618	62247	97693	105484	128192	+15629	+35446	+7791	+22708
<i>знос, тис. грн.</i> (код рядка 1012)	28001	30653	35482	42478	51331	+2652	+4829	+6996	+8853
<i>інші фінансові інвестиції, тис. грн.</i>	6684	10204	30454	30804	19353	+3520	+20250	+350	-11451
<i>Довгострокова дебіторська заборгованість</i> (код рядка 1040)	40	0	0	0	0	-40	0	0	0
<i>Відстрочені податкові активи,</i> (код рядка 1045)	1696	3254	8211	8987	16921	+1558	+4957	+776	+7934
Усього за розділом I	47292	83168	128847	119034	129717	+35876	+45679	-9813	+10683
II. ОБОРОТНІ АКТИВИ									
Запаси, тис. грн. (код рядка 1100)	34068	42502	60384	85013	98061	+8434	+17882	+24629	+13048
Дебіторська заборгованість (код рядка 1125-1155)	124558	168763	180456	149555	153854	+44205	+11693	-30901	+4299
Гроші та їх еквіваленти (код рядка 1125-1155)	3967	6558	3251	4254	24476	+2591	-3307	+1003	+20222

продовження табл. 2.1

Витрати майбутніх періодів (код рядка 1170)	8	1753	1104	3924	1534	+1745	-649	+2820	-2390
Інші оборотні активи (код рядка 1190)	1178	3633	14250	11038	8451	+2455	+10617	-3212	-2587
Усього за розділом II	163779	223209	259445	253784	286376	+59430	+36236	-5661	32592
НА, утримувані для продажу, групи вибуття	11259	11259	0	0	0	0	-11259	0	0
БАЛАНС	222330	317636	388292	372818	416093	+95306	+70656	-15474	+43275

Розглянувши структуру статей активу балансу Корпорації «Енергоресурс-інвест» можемо спостерігати за зростанням первісної вартості нематеріальних активів. Зокрема станом на 2018 рік підприємство володіло НА вартістю 22 тис. грн., а впродовж п`яти досліджуваних років, їх сума зросла до 254 тис. грн., що становить 1154 % зростання.

Незавершені капітальні інвестиції в 2019 році зросли в порівнянні до 2018 року на 17782 тис. грн., що може бути пов'язане з великими інвестиційними проектами. Зменшення їх вартості у 2020 р. на 10134 тис. грн. та подальше зростання в 2022 р. на 391 тис. грн. може вказувати на розподіл інвестиційних ресурсів.

Впродовж досліджуваного періоду як первісна вартість основних засобів, так і сума їх зносу з року в рік зростає. Найвищим показник зростання був в 2020 році і становив 30617 тис. грн., що може свідчити про активний розвиток підприємства. Загалом, первісна вартість основних засобів на кінець 2022 року в порівнянні з 2018 роком зросла на 81574 тис.грн. Збільшення зносу основних засобів впродовж п`яти років відбувається досить рівномірно від 2652 тис. грн. в 2018 році до 8853 тис. грн. у 2022 р. і це може бути відображенням старіння необоротних активів.

Інші фінансові інвестиції зростають включно до 2021 року, а у 2022 році можемо бачити зниження вартості інших фіннсових інвестицій на 11451 тис. грн.,

що вказує на можливу стратегічну зміну щодо інвестиційних портфелів.

Аналізуючи динаміку залишків запасів Корпорації «Енергоресурс-інвест», можемо зауважити постійну тенденцію до зростання. Зокрема, на кінець 2019 р. вартість запасів становила 42502 тис. грн., в 2020 році вона зростає на 17882 тис. грн., а у 2021 році ще на 24629 тис. грн. На кінець 2022 року на балансі підприємства нараховується запасів на суму 98061 тис. грн. Значний приріст вартості запасів впродовж п'яти років вказує на можливе значуще розширення виробництва чи збільшення цін на ринку.

Збільшення розміру дебіторської заборгованості в 2019 р. та 2020 р. (на 44205 тис. грн. і 11693 тис. грн. відповідно) може вказувати на погіршення платоспроможності клієнтів або неефективне адміністрування розрахунків з покупцями. Зниження залишків дебіторської заборгованості у 2021 р. на 30901 тис. грн. може бути наслідком погашення заборгованості.

Аналізуючи залишки грошових коштів та їх еквівалентів можемо спостерігати за різким збільшення (на 20222 тис. грн.) в 2022 р., що може свідчити про накопичення ліквідних активів або зміну стратегії управління грошовими потоками.

Проаналізувавши структуру активів підприємства, можемо зауважити, що система управління запасами потребує удосконалення, менеджменту необхідно зосередитись на точному прогнозуванні попиту та оптимізації рівнів запасів. Це може зменшити затрати на утримання запасів та покращити ліквідність. Також, важливим є здійснення детального аналізу процесу стягнення дебіторської заборгованості. Можливо, варто впровадити строгі процедури контролю кредитної історії клієнтів та активніше взаємодіяти з погашенням заборгованості.

Стосовно управління грошовими потоками, підприємству необхідно уникати надмірної концентрації грошових коштів на рахунках та оптимізувати управління обіговими коштами.

Таблиця 2.2

**Структура статей пасиву балансу Корпорація «Енергоресурс-інвест»
за 2018-2022 роки.**

ПАСИВ	Дані на початок звітного періоду, тис. грн.					Абсолютне відхилення			
	2016	2017	2018	2019	2020	2017р. від 2016р.	2018р. від 2017р.	2019р. до 2018р.	2020р. від 2019р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ									
Зареєстрований капітал (код рядка 1400)	100	100	100	100	100	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	94129	123895	130026	147734	226687	+29766	+6131	+17708	+78953
Усього за розділом I	94229	123995	130126	147834	226787	+29766	+6131	+17708	+78953
II. ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ									
Довгострокові кредити банків (код рядка 1510)	66905	61818	0	0	0	-5087	-61818	0	0
Цільове фінансування (код рядка 1525)	0	0	7176	0	0	0	+7176	-7176	0
Усього за розділом II	66905	61818	7176	0	0	-5087	-54642	-7176	0
III. ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ									
Короткострокові кредити банків (код рядка 1600)	2000	7000	16000	30794	20000	+5000	+9000	+14794	-10794
Поточна кредиторська заборгованість (код рядка 1610-1645)	46346	106451	216981	169440	135828	+60105	+110530	-47541	-33612
Поточні забезпечення (код рядка 1660)	7053	9272	9988	9798	10276	+2219	+716	-190	+478
Доходи майбутніх періодів, (код рядка 1665)	0	0	0	6997	6279	0	0	+6997	-718
Інші поточні зобов'язання (код рядка 1690)	5815	9100	8021	7955	16923	+3285	-1079	-66	+8968
Усього за розділом III	61214	131823	250990	224984	189306	70609	119167	-26006	-35678
БАЛАНС	222348	317636	388292	372818	416093	+95288	+70656	-15474	43275

На основі аналізу структури статей пасиву балансу Корпорації "Енергоресурс-інвест" за період з 2018 по 2022 роки можна визначити кілька ключових аспектів. Підприємство має стабільні прибутки і вартість нерозподіленого прибутку зросла з 94129 тис. грн. у 2018 році до 226684 тис. грн. у 2022 році. Зважаючи на такі значні суми, підприємству потрібно знайти можливості для збільшення зареєстрованого капіталу шляхом залучення нових інвесторів або внесення додаткових внесків з боку існуючих акціонерів. Збільшення власного капіталу може покращити фінансову стійкість.

Доцільно розглянути стратегію ефективного управління нерозподіленим прибутком і використати частину прибутку для створення резервного фонду, погашення заборгованості або інвестування в проекти, що приносять прибуток.

Розглянувши довгострокові зобов'язання, бачимо, що Корпорація «Енергоресурс-інвест» погасила повністю довгостроковий кредит в розмірі 66905 тис. грн. (станом на кінець 2018 року), що свідчить про забезпеченість підприємства власними оборотними коштами.

Стосовно поточних зобов'язань, то можемо спостерігати за щорічним зростанням розміру короткострокових кредитів банку. Так в 2018 році їх сума становила 2000 тис. грн., а в 2022 році – 20000 тис. грн., що на 18000 тис. грн. більше. Зважаючи на ці дані, підприємству необхідно зосередити увагу на керуванні короткостроковими кредитами та кредиторською заборгованістю. Оптимізувати строки оплати та забезпечити, щоб у корпорації завжди були достатні ліквідні активи для покриття поточних зобов'язань.

Таблиця 2.3

**Показники стану основних засобів
Корпорація «Енергоресурс-інвест» за 2018-2022 роки.**

Показники	Роки					Абсолютне відхилення			
	2018	2019	2020	2021	2022	2019р. від 2018р.	2020р. від 2019р.	2021р. до 2020р.	2022р. від 2021р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Первісна вартість, тис. грн.	46618	62247	97693	105484	128192	+15629	+35446	+7791	+22708
Знос, тис. грн.	28001	30653	35482	42478	51331	+2652	+4829	+6996	+8853
Залишкова вартість, тис. грн.	18617	31594	62211	63006	76861	+12977	+30617	+795	+13855
Вартість введених ОЗ, тис. грн.	4204	4204	35452	7820	23412	0	+31248	-27632	+15592
Вартість ОЗ, що вибули, тис. грн.	37	37	6	29	704	0	-31	+23	+675
Коефіцієнт зносу, %	60,06	49,24	36,32	40,27	40,27	-10,82	-12,92	+3,95	0,00
Коефіцієнт придатності, %	39,94	50,76	63,68	59,73	59,96	+10,82	+12,92	-3,95	+0,23
Коефіцієнт оновлення, %	22,58	13,31	56,99	12,41	30,46	-9,28	+43,68	-44,58	+18,05
Коефіцієнт вибуття, %	0,20	0,12	0,01	0,05	0,92	-0,08	-0,11	+0,04	+0,87

Проаналізувавши показники стану основних засобів Корпорації «Енергоресурс-інвест» за 2018-2022 роки, можемо відслідкувати, що первісна вартість ОЗ зросла на протязі п'ятирічного періоду на 22708 тис. грн. або 48,7%, що свідчить про активний процес введення нових основних засобів (ОЗ) в експлуатацію.

Знос основних засобів також зростає впродовж аналізованого періоду, однак, коефіцієнт зносу зменшився з 60,06% у 2018 році до 40,27% у 2022 році, вказуючи на збільшення терміну служби основних засобів. Це може бути наслідком поліпшення якості та довговічності активів.

Коефіцієнт придатності підвищився з 39,94% у 2018 році до 59,96% у 2022 році, що також підтверджує загальне покращення стану активів.

Найвищий показник коефіцієнту оновлення був в 2020 році і становить 56,99, що свідчить про активний процес оновлення активів в цей період, але в 2021 році відбулось його значне зниження на 44,58, що може вказувати на стратегічне оновлення або розширення діяльності.

Коефіцієнт вибуття вказує на те, що невелика частина активів вибуває з обігу, але в 2022 році спостерігається велике зростання цього показника і становить 704 тис. грн, що на 675 тис. грн. більше, ніж в 2021 році.

Вартість введених ОЗ суттєво зросла в 2020 році, але в 2021 році спостерігається стрімке зменшення на 27632 тис. грн.. Це може бути пов'язано з певними інвестиційними рішеннями або реорганізацією підприємства. Вартість введених ОЗ спала у 2021 році, досягнувши 7820 тис. грн. у 2022 році.

Виходячи з аналізу стану ОЗ - загальний тренд свідчить про інтенсивний розвиток підприємства та активні інвестиції у нові активи. Однак, потрібно аналізувати та планувати виведення застарілих активів для збереження оптимального стану основних засобів, а також враховувати динаміку вибуття та введення ОЗ для планування фінансових ресурсів та стратегічного розвитку.

Таблиця 2.4

Коефіцієнтний аналіз використання основних засобів

Корпорація «Енергоресурс-інвест» за 2018-2022 роки.

Показник	Роки					Абсолютне відхилення			
	2019	2018	2020	2021	2022	2019р. від 2018р.	2020р. від 2019р	2021р. до 2020р.	2022р. від 2021р
и	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1									
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	557237	557402	504534	562286	885193	+165	-52868	+57752	+32290 7
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток), тис.грн.	34998	29766	6131	387822	78953	-5232	-23635	+381691	-308869

продовження табл. 2.4

Середньооблікова чисельність працюючих, чол.	328	344	348	375	370	+16	+4	+27	-5
Середньорічна вартість основних засобів, тис.грн.	17590	25105	46902	62608	139867	+7515	+21797	+15706	+77259
Фондовіддача, грн./грн.	31,68	22,20	10,76	8,98	6,33	-9,48	-11,45	-1,78	-2,65
Рентабельність ОЗ, грн./грн..	1,99	1,19	0,13	6,19	0,56	-0,80	-1,05	+6,06	-5,63
Фондомісткість, грн./грн..	0,03	0,05	0,09	0,11	0,16	+0,01	+0,05	+0,02	+0,05
Фондоозброєність, грн./грн.	53,63	72,98	134,78	166,95	378,02	+19,3	+61,80	+32,18	+211,06

Спостерігаючи за показниками ефективності використання основних засобів, бачимо, що середньорічна вартість основних засобів зростала впродовж всього досліджуваного періоду, що становить 77259 тис. грн. або 123,7% від 2018 до 2022 року. Збільшення вартості свідчить про інтенсивне інвестування у нові основні засоби.

Зниження показників фондовіддачі починаючи із 2019 року на 9,48 грн./грн. і найбільше зниження відбулось в 2020 році на 11,45 грн./грн. може бути наслідком неефективного використання активів.

Рентабельність ОЗ суттєво зростає в 2021 році і становить 6,19 грн./грн., а в 2022 році цей показник знижується на 5,63 грн./грн., що може вказувати на неефективність використання основних засобів.

Зростання фондомісткості та фондоозброєність свідчать про високий рівень капіталовкладень у порівнянні з власним капіталом.

Виходячи з результатів аналізу, корпорації бажано вдосконалити процес управління інвестиціями, звертаючи увагу на прибутковість та стратегічність проектів. А також здійснити оптимізацію парку основних засобів, зокрема провести аналіз роботи кожного типу основних засобів та вжити заходів для підвищення ефективності їх використання.

Оцінка матеріально-технічного забезпечення буде неповною, якщо не буде здійснений аналіз ефективності використання оборотних засобів.

Таблиця 2.5

**Ефективність використання оборотних засобів
Корпорація «Енергоресурс-інвест» за 2018-2022 роки.**

ПОКАЗНИКИ	Дані за звітний період тис. грн.					Абсолютне відхилення			
	2018	2019	2020	2021	2022	2019р. від 2018р.	2020р. від 2019р	2021р. до 2020р.	2022р. від 2021р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	557237	557402	504534	562286	885193	+165	-52868	+57752	+322907
Середньорічна вартість оборотних активів, тис.грн.	151142	193503	241327	256614	270080	+42361	+47824	+15287	+13466
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	0,00	2,88	2,09	2,19	3,28	-0,81	-0,79	+0,10	+1,09
Коефіцієнт завантаження оборотних активів	0,27	0,35	0,48	0,46	0,31	+0,08	+0,13	-0,02	-0,15
Число днів в аналізованому періоді (році), дні	360	360	360	360	360				
Тривалість обороту, дні	97,64	124,97	172,19	164,30	109,84	+27,33	+47,22	-7,90	-54,46

За п'ятирічний період чистий дохід від реалізації продукції зростає на 327956 тис. грн., за виключенням 2020 року, коли ми спостерігаємо за зниженням доходів на 52868 тис.грн. Загалом динаміка позитивна, про що свідчить також зростання середньорічної вартості оборотних активів.

Зокрема, найбільше зростання спостерігаємо в 2019 році на 42361 тис. грн., і в 2020 році на 47824 тис. грн. в 2021-2022 роках зростання також присутнє, але на рівні від 13466 до 15278 тис.грн. Збільшення цього показника може свідчити про розширення обсягів діяльності або інвестиційні проекти.

Зростання коефіцієнта оборотності оборотних активів з 2019 по 2022 рік вказує на ефективніше використання засобів для генерації чистого доходу. Порівняно з 2018 роком, коефіцієнт завантаження оборотних активів зменшився, що може свідчити про оптимізацію використання засобів.

Тривалість обороту скоротилася на 54.46 днів з 2018 по 2022 рік, що вказує на більш швидкий обіг оборотних активів.

Підприємству рекомендується забезпечити ефективне управління запасами для подальшого збільшення коефіцієнта оборотності та зниження тривалості обороту. Розглянути стратегічне планування для забезпечення оптимального використання оборотних активів у відповідності з потребами бізнесу. А також, вдосконалити механізми управління фінансами для оптимізації коефіцієнта завантаження оборотних активів та забезпечення фінансової стабільності. Проводити регулярний моніторинг динаміки обороту та вчасно реагувати на будь-які негативні тенденції для забезпечення ефективного використання ресурсів.

Таблиця 2.6

**Аналіз структури і динаміки звіту про фінансові результати
Корпорація «Енергоресурс-інвест» за 2018-2022 роки.**

СТАТТЯ	Дані за звітний період, тис. грн..					Абсолютне відхилення			
	2018	2019	2020	2021	2022	2019р. від 2018р.	2020р. від 2019р	2021р. до 2020р.	2022р. від 2021р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	557237	557402	504534	562286	885193	+165	-52868	+57752	+322907
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	399358	376386	346092	387822	526687	-22972	-30294	+41730	+138865
Валовий прибуток (збиток)	157879	181016	158442	174464	358506	+23137	-22574	+16022	+184042
Інші операційні доходи	5016	3432	3891	5818	3465	-1584	+459	+1927	-2353
Адміністративні витрати	39098	47369	52999	61186	85160	+8271	+5630	+8187	+23974
Витрати на збут	58484	63678	65349	61422	99937	+5194	+1671	-3927	+38515
Інші операційні витрати	14373	22864	26445	18985	56598	+8491	+3581	-7460	+37613

продовження табл. 2.6

Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	50940	50537	17540	38689	120276	-403	-32997	+21149	+81587
Дохід від участі в капіталі	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші фінансові доходи	49	79	261	370	66	+30	+182	+109	-304
Інші доходи	3424	64	10	5831	2168	-3360	-54	+5821	-3663
Фінансові витрати	10031	14361	10303	9765	13555	+4330	-4058	-538	3790
Втрати від участі в капіталі	0	0	0	0	5511	0	0	0	5511
Інші витрати	1695	0	0	13509	5940	-1695	0	+13509	-7569
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	42687	36319	7508	21616	97504	-6368	-28811	+14108	+75888
Витрати (дохід) з податку на прибуток	7689	6553	1377	3908	18551	-1136	-5176	+2531	+14643
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	34998	29766	6131	17708	78953	-5232	-23635	+11577	+61245

Аналіз структури і динаміки звіту про фінансові результати Корпорації «Енергоресурс-інвест» за 2018-2022 роки відображає, що чистий дохід від реалізації готової продукції зростає на 165 тис. грн. в 2019 році в порівнянні з 2018 роком, а в 2020 році цей показник суттєво знижується на 52868 тис. грн., в 2021-2022 роках ситуація із реалізацією продукції корпорацією стабілізується і доходи компанії зростають на 57752 тис. грн. в 2021 році і на 322907 тис. грн. в 2022 році, що свідчить про ефективність стратегій реалізації продукції та збільшення обсягів.

Спостерігається збільшення собівартості реалізованої продукції на 138865 тис. грн. або 35.7% з 2020 по 2022 рік, що може бути пов'язано з ростом цін на ресурси чи збільшенням обсягів виробництва.

В цей же період (від 2021 до 2022 року) валовий прибуток різко зростає на 184,042 тис. грн. або 105.5%, що свідчить про покращення ефективності виробництва та реалізації.

Прослідковуючи за динамікою витрат на адміністрування та збут, бачимо, що вони значно зросли на 29,974 тис. грн. або 49.1% від 2020 до 2022 року, що є

пропорційним до нарощування обсягів виробництва і зростанням чистого доходу від реалізації продукції.

Аналізуючи фінансові результати діяльності, бачимо, що чистий фінансовий результат зріс на 61,245 тис. грн. або 345.6% від 2021 до 2022 року, що свідчить про загальне покращення фінансового стану підприємства. Загалом, підприємство стабільно отримує прибутки від основної діяльності і сплачує податки в державний бюджет.

В таблиці 2.7 розглянемо основні показники ліквідності Корпорації «Енергоресурс-інвест».

Таблиця 2.7

**Аналіз ліквідності
Корпорація «Енергоресурс-інвест» за 2018-2022 роки.**

ПОКАЗНИКИ	НОРМАТИВНЕ ЗНАЧЕННЯ	Дані за звітний період, тис. грн..					Абсолютне відхилення			
		2018	2019	2020	2021	2022	2019р. від 2018р.	2020р. від 2019р.	2021р. до 2020р.	2022р. від 2021р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Коеф. автономії	0,4 – 0,6	0,42	0,39	0,50	0,40	0,55	-0,03	+0,11	-0,11	0,15
Коеф. фінансової залежності	1,67 - 2,5	2,36	2,56	1,99	2,52	1,83	+0,20	-0,57	+0,53	-0,69
Коеф. фінансової стійкості	>1 (абсолютна фінансова стійкість) = 1 (нормальна фінансова стійкість) <1 (кризове становище)	0,72	1,41	0,53	0,40	0,55	+0,68	-0,88	-0,13	+0,15
Коеф. поточної ліквідності	1 - 3	1,21	0,69	0,46	0,64	0,89	-0,52	-0,23	+0,17	+20190,25

Здійснивши аналіз ліквідності Корпорації «Енергоресурс-інвест», бачимо, що з 2018 по 2022 рік, коефіцієнт автономії коливається в межах від 0,42 до 0,55. Ці дані є в межах нормативних значень, що свідчить про корпорация здатна профінансувати половину своїх активів за рахунок власного капіталу.

Значення коефіцієнту фінансової залежності впродовж досліджуваного періоду також коливається в межах нормативних значень. Зокрема в 2018 році він становив 2,36, в 2019 відслідковуємо зниження на 0,57, і на кінець 2022 року його значення дорівнює 1,83, що свідчить про наявність додаткових резервів підвищення ефективності за рахунок залучення позикових коштів.

Аналізуючи дані показників фінансової стійкості, бачимо, що лише в 2019 році підприємство володіло абсолютною фінансовою стійкістю. В інші роки – цей показник є нижче 1 і вказує на кризове становище підприємства.

Коефіцієнт поточної ліквідності відображає співвідношення оборотних активів і поточних зобов'язань. Найнижче значення цього показника в 2020 році і дорівнює 0,46, а найоптимальніше в 2018 році і становить 1,21, що вказує на здатність компанії відповідати за поточними зобов'язаннями за допомогою оборотних активів.

Здійснивши аналіз фінансової стійкості Корпорації «Енергоресурс-інвест» можемо зробити висновки, що корпорація має досить стабільний рівень коефіцієнта автономії, що свідчить про здатність фінансувати значну частину активів за рахунок власних коштів.

Незважаючи на те, що коефіцієнт фінансової залежності перевищує нормативні значення, спостерігається тенденція до його зниження. Це може вказувати на певний потенціал для оптимізації фінансових зобов'язань.

Зниження коефіцієнта поточної ліквідності в 2020 році може бути результатом складнощів у виробничих процесах або неоптимального управління оборотними активами. Рекомендується докладний аналіз оборотних активів та оптимізація управління ліквідністю. Також Корпорації необхідно розглянути можливість збільшення частки власного капіталу шляхом залучення нових інвесторів або реінвестиції прибутку. Оцінити умови зовнішніх фінансових зобов'язань, рефінансувати позики за більш вигідними умовами, та розглянути можливість реструктуризації боргу.

Одним з варіантів стабілізації фінансового стану корпорації можуть виступити альтернативні джерела фінансування, такі як емісія облігацій, що дасть можливість зменшити ризик від одного джерела фінансування.

Також варто зосередити увагу на ефективному управлінні робочим капіталом та оптимізації обороту активів для покращення ліквідності.

Таблиця 2.8

Фінансово-економічні показники діяльності

Корпорація «Енергоресурс-інвест» за 2018-2022 роки.

ПОКАЗНИКИ	Дані за звітний період, тис. грн.					Абсолютне відхилення			
	2018	2019	2020	2021	2022	2019р. від 2018р.	2020р. від 2019р.	2021р. до 2020р.	2022р. від 2021р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	557237	557402	504534	562286	885193	+165	-52868	+57752	+322907
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	399358	376386	346092	387822	526687	-22972	-30294	+41730	+138865
Валовий прибуток (збиток), тис.грн.	157879	181016	158442	174464	358506	+23137	-22574	+16022	+184042
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток), тис.грн.	34998	29766	6131	17708	78953	-5232	-23635	11577	61245
Витрати (дохід) з податку на прибуток, тис. грн.	7689	6553	1377	3908	18551	-1136	-5176	+2531	+14643
Рентабельність реал. прод., %	6,28	5,34	1,22	3,15	8,92	-0,94	-4,12	+1,93	+5,77
Фонд оплати праці, тис.грн.	46573	57391	61920	59222	70217	+10818	+4529	-2698	+10995
Середньооблікова чисельність працюючих, чол.	328	344	348	375	370	+16	+4	+27	-5
Середньомісячна заробітна плата одного працюючого, грн.	11832	13902	14827	13160	15814	+2070	+925	-1667	+2654
Продуктивність праці, тис.грн./ос.	1698,89	1620,35	1449,81	1499,43	2392,41	-78,54	-170,54	+49,62	+892,98
Середньорічна вартість основних засобів, тис.грн.	17590	25105	46902	62608	139867	+7515	+21797	+15706	+77259
Фондовіддача, грн./грн.	31,68	22,203	10,76	8,98	6,33	-9,48	-11,45	-1,78	-2,65

продовження таблиці 2.8

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Фондомісткість, грн./грн..	0,03	0,05	0,09	0,11	0,16	+0,01	+0,05	+0,02	+0,05
Фондоозброєність, грн./грн.	53,63	72,98	134,78	166,95	378,02	+19,35	+61,80	+32,18	+211,06
Середньорічна вартість оборотних активів, тис.грн.	74344	91122	115910	143063	167746	+16778	+24788	+27153	+24683
Фондовіддача, грн./грн.	31,68	22,203	10,76	8,98	6,33	-9,48	-11,45	-1,78	-2,65
Фондомісткість, грн./грн..	0,03	0,05	0,09	0,11	0,16	+0,01	+0,05	+0,02	+0,05
Фондоозброєність, грн./грн.	53,63	72,98	134,78	166,95	378,02	+19,35	+61,80	+32,18	+211,06
Середньорічна вартість оборотних активів, тис.грн.	74344	91122	115910	143063	167746	+16778	+24788	+27153	+24683
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	7,50	6,12	4,35	3,93	5,28	-1,38	-1,76	-0,42	1,35
Коефіцієнт завантаження оборотних активів	0,13	0,16	0,23	0,25	0,19	+0,03	+0,07	+0,02	-0,06
Тривалість обороту, дні	48,03	58,85	82,71	91,60	68,22	+10,82	+23,85	+8,89	-23,37
Середньорічна вартість кредиторської заборгованості, тис.грн.	87556	96518	191406	193210	152634	+8962	+94888	+1804	-40576
Середньорічна вартість дебіторської заборгованості, тис.грн.	111736	146660	174609	165005	151704	+34924	+27949	-9604	-13301
Коеф. оборотності дебіторської заборгованості	4,99	3,80	2,89	3,41	5,84	-1,19	-0,91	+0,52	+2,43
Коеф. оборотності кредиторської заборгованості	6,36	5,78	2,64	2,91	5,80	-0,59	-3,14	+0,27	+2,89
Власний капітал, тис.грн.	94229	123995	130126	147834	226787	+29766	+6131	+17708	+78953
Загальна вартість активів, тис. грн..	222330	317636	259445	372818	416093	+95306	-58191	+113373	+43275
Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	66905	61818	7176	0	0	-5087	-54642	-7176	0
Поточні зобов'язання, тис. грн.	61214	131823	250990	224984	189306	+70609	+119167	-26006	-35678
Коеф. автономії	0,42	0,39	0,50	0,40	0,55	-0,03	+0,11	-0,11	+0,15

продовження таблиці 2.8

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Коеф. фінансової залежності	2,36	2,56	1,99	2,52	1,83	+0,20	-0,57	+0,53	-0,69
Коеф. фінансової стійкості	0,72	1,41	0,53	0,40	0,55	+0,68	-0,88	-0,13	+0,15
Коеф. поточної ліквідності	1,21	0,69	0,46	0,64	0,89	-0,52	-0,23	+0,17	+0,25

Узагальнивши всі фінансово-економічні показники діяльності Корпорації «Енергоресурс-інвест» бачимо, що чистий дохід від реалізації готової продукції зростає на 165 тис. грн. в 2019 році в порівнянні з 2018 роком, а в 2020 році цей показник суттєво знижується на 52868 тис. грн., в 2021-2022 роках ситуація із реалізацією продукції корпорацією стабілізується і доходи компанії зростають на 57752 тис. грн. в 2021 році і на 322907 тис. грн. в 2022 році, що свідчить про ефективність стратегій реалізації продукції та збільшення обсягів.

Спостерігається збільшення собівартості реалізованої продукції на 138865 тис. грн. або 35.7% з 2020 по 2022 рік, що може бути пов'язано з ростом цін на ресурси чи збільшенням обсягів виробництва.

В цей же ж період (від 2021 до 2022 року) валовий прибуток різко зростає на 184,042 тис. грн. або 105.5%, що свідчить про покращення ефективності виробництва та реалізації.

Прослідковуючи за динамікою витрат на адміністрування та збут, бачимо, що вони значно зросли на 29,974 тис. грн. або 49.1% від 2020 до 2022 року, що є пропорційним до нарощування обсягів виробництва і зростанням чистого доходу від реалізації продукції.

Середньооблікова чисельність працівників в Корпорації «Енергоресурс-інвест» впродовж п'яти років коливається від 380 чол. До 375 чол. (максимальна кількість працівників в 2021 році). Продуктивність праці на підприємстві знижується в 2020-2021 роках і суттєво зростає (на 892 тис. грн. / ос. в 2022 році, що може свідчити про ефективне використання трудового потенціалу робітників.

Середньомісячна заробітна плата на одного працівника поступово зростає впродовж 2018-2020 років, однак в 2021 році спостерігаємо за зниженням цього показника на 1667 грн., а в 2022 році цей показник зростає і становить 15814 грн., що є досить хорошим результатом по Україні.

Спостерігаючи за показниками ефективності використання основних засобів, бачимо, що середньорічна вартість основних засобів зростала впродовж всього досліджуваного періоду, що становить 77259 тис. грн. або 123,7% від 2018 до 2022 року. Збільшення вартості свідчить про інтенсивне інвестування у нові основні засоби.

Зниження показників фондівіддачі починаючи із 2019 року на 9,48 грн./грн. і найбільше зниження відбулось в 2020 році на 11,45 грн./грн. може бути наслідком неефективного використання активів.

Рентабельність ОЗ суттєво зростає в 2021 році і становить 6,19 грн./грн., а в 2022 році цей показник знижується на 5,63 грн./грн., що може вказувати на неефективність використання основних засобів.

Зростання фондомісткості та фондоозброєність свідчать про високий рівень капіталовкладень у порівнянні з власним капіталом.

Зростання коефіцієнта оборотності оборотних активів з 2019 по 2022 рік вказує на ефективніше використання засобів для генерації чистого доходу. Порівняно з 2018 роком, коефіцієнт завантаження оборотних активів зменшився, що може свідчити про оптимізацію використання засобів. Тривалість обороту скоротилася на 54.46 днів з 2018 по 2022 рік, що вказує на більш швидкий обіг оборотних активів.

Здійснивши аналіз фінансової стійкості Корпорації «Енергоресурс-інвест» можемо зробити висновки, що корпорація має досить стабільний рівень коефіцієнта автономії, що свідчить про здатність фінансувати значну частину активів за рахунок власних коштів.

Незважаючи на те, що коефіцієнт фінансової залежності перевищує нормативні значення, спостерігається тенденція до його зниження. Це може вказувати на певний потенціал для оптимізації фінансових зобов'язань.

Зниження коефіцієнта поточної ліквідності в 2020 році може бути результатом складнощів у виробничих процесах або неоптимального управління оборотними активами. Рекомендується докладний аналіз оборотних активів та оптимізація управління ліквідністю. Також Корпорації необхідно розглянути можливість збільшення частки власного капіталу шляхом залучення нових інвесторів або реінвестиції прибутку. Оцінити умови зовнішніх фінансових зобов'язань, рефінансувати позики за більш вигідними умовами, та розглянути можливість реструктуризації боргу.

Одним з варіантів стабілізації фінансового стану корпорації можуть виступити альтернативні джерела фінансування, такі як емісія облігацій, що дасть можливість зменшити ризик від одного джерела фінансування. Також варто зосередити увагу на ефективному управлінні робочим капіталом та оптимізації обороту активів для покращення ліквідності.

2.2. Практичні аспекти ведення обліку наявності і руху основних засобів в Корпорації «Енергоресурс-інвест»

Ефективна діяльність виробничого підприємства, такого як Корпорація "Енергоресурс-інвест", є ключовим завданням, і для досягнення успіху важливе належне управління економічною ефективністю виробництва та реалізацією готової продукції. Це неможливо без організованої та систематизованої інформації, зокрема, належно організованою роботою бухгалтерської служби на підприємстві.

Головний бухгалтер Корпорації "Енергоресурс-інвест", Зинюк Марія Володимирівна, виступає не лише керівником бухгалтерського відділу, але й активно приймає участь у вирішенні управлінських завдань. Її функції включають забезпечення ефективного ведення бухгалтерського обліку, дотримання єдиних методологічних засад, встановлених законодавством України, а також врахування особливостей діяльності підприємства та технології оброблення облікових даних. Вона організовує роботу бухгалтерської служби та відповідає за правильне відображення всіх господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку.

У своїй роботі Головний бухгалтер Корпорації виконує ряд важливих функцій. По-перше, вона здійснює контроль та безперервне ведення бухгалтерського обліку, дотримуючись не лише законодавчих вимог, але й установчих документів та методологічних принципів. По-друге, вона організовує бухгалтерський облік відповідно до встановлених принципів, забезпечуючи тим самим єдність підходів до обліку на підприємстві. По-третє, Головний бухгалтер здійснює контроль над документообігом, дотриманням порядку оформлення первинних документів та систематизацією інформації.

Важливою є і функція забезпечення достовірності даних та проведення інвентаризації. Це стає фундаментальною частиною процесу управління ризиками та забезпечення фінансової стійкості підприємства. Головний бухгалтер відіграє ключову роль у виявленні можливих проблем та вирішенні їх вчасно.

Підпорядковані відділи, такі як розрахунковий та матеріальний, також виконують важливі завдання. Розрахунковий відділ відповідає за розрахунки заробітної плати та утримань, а матеріальний веде облік надходжень матеріальних цінностей та основних засобів. Ці відділи грають важливу роль у забезпеченні розрахунків та обліку матеріальних ресурсів, що є ключовими аспектами ефективного управління фінансами підприємства.

В контексті сучасного підприємницького середовища, важливим стає ефективне управління бухгалтерським обліком, яке є ключовим аспектом

забезпечення фінансової стійкості та успішності підприємства. Корпорація "Енергоресурс-інвест" ретельно впроваджує систему бухгалтерського обліку, орієнтовану на відповідність вимогам законодавства та національних стандартів.

У своїй структурі підприємство має ряд бухгалтерських відділів, які взаємодіють для забезпечення комплексного обліку. Виробничо-калькуляційний відділ веде облік витрат на всі види виробництва, розраховує фактичну собівартість продукції та визначає склад витрат на незавершене виробництво. Загальний відділ здійснює облік різних операцій, веде Головну книгу, складає бухгалтерський баланс та інші форми фінансової звітності. Касовий відділ відповідає за прийом, облік, видачу та зберігання грошових коштів та цінних паперів.

Наявність відділів сприяє збалансованому та систематизованому веденню бухгалтерського обліку. Важливо відзначити, що науковий підхід до бухгалтерського обліку на підприємстві визначається використанням передових методів та відповідністю вимогам законодавства. Корпорація приділяє особливу увагу систематизації інформації, щоб забезпечити достовірність даних та проведення інвентаризації.

Насамперед, важливо відзначити здійснення бухгалтерського обліку безперервно та в автоматизованій формі за допомогою програмного забезпечення BAS Бухгалтерія. Це відображає високий рівень технологічності та відповідність Корпорації сучасним стандартам управління фінансами.

Методологічні засади бухгалтерського обліку Корпорації ґрунтуються на повному плані бухгалтерських рахунків та використанні реєстрів бухгалтерського обліку. Це важливо для забезпечення єдності підходів та стандартів у відображенні господарських операцій та складанні фінансової звітності.

Система організації та ведення бухгалтерського обліку основних засобів в Корпорації "Енергоресурс-інвест" ґрунтується на нормативах та вимогах,

визначених Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [5]. Відповідно до законодавства України, кожне підприємство зобов'язане вести бухгалтерський облік, що включає у себе складання фінансової, податкової та інших видів звітності, і це виконується з використанням грошового вимірника. Період ведення бухгалтерського обліку на підприємстві розпочинається із моменту його реєстрації та завершується ліквідацією.

У контексті обліку основних засобів Корпорації визначаються основні завдання:

- відображення повної інформації про оцінку, переоцінку та надходження основних засобів на рахунках. Це включає точне відображення в бухгалтерському обліку вартості основних засобів, оцінку та переоцінку цих активів при їх надходженні на підприємство;
- внутрішнє переміщення основних засобів між складами і цехами. Якщо на підприємстві відбувається переміщення основних засобів між різними локаціями, складами або цехами, це також відображається в бухгалтерському обліку;
- відображення вибуття основних засобів. Це включає в себе реалізацію, ліквідацію, безоплатну передачу, нестачу або псування основних засобів, а також розрахунок фінансових результатів від таких операцій;
- розрахунок та нарахування амортизації на основні засоби. Цей процес передбачає віднесення амортизації на відповідні рахунки витрат в залежності від функціональної ролі основних засобів в операційній діяльності та управлінні підприємством;
- відображення витрат на підтримку робочого стану, ремонт та поліпшення основних засобів. Це важливий аспект, що враховує витрати, пов'язані з підтримкою та удосконаленням активів.
- забезпечення правильного розкриття інформації про основні засоби відповідно до вимог фінансової, податкової та статистичної звітності

підприємства. Це важливо для забезпечення відповідності всіх облікових процедур і висвітлення відповідної інформації у звітності підприємства;

- використання грошового вимірника та точний бухгалтерський облік забезпечують відповідність Корпорації "Енергоресурс-інвест" вимогам законодавства та стандартам у сфері фінансового обліку.

«Первинні документи є основою будь-якої системи бухгалтерського обліку. Вони формуються під час здійснення господарських операцій і виконують функцію системи документальної реєстрації даних про стан і рух майна підприємства. Первинні документи забезпечують інформацію для фінансового, управлінського та податкового обліку» [31]. Відповідно до законодавства, яке регулює бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні, кожен запис у реєстрах бухгалтерського обліку повинен мати підтвердження у вигляді первинних облікових документів. Це особливо стосується операцій, пов'язаних із рухом основних засобів та їх наявністю, які повинні бути відображені в бухгалтерському обліку на підставі відповідних первинних документів.

Процес документального оформлення операцій, пов'язаних з основними засобами в Корпорації «Енергоресурс-інвест», передбачає використання первинних документів. Ці документи складаються для підтвердження дозволу відповідальної особи на їх здійснення (див. табл. 4.1)

Таблиця 4.1

Первинні документи з обліку основних засобів/інших оборотних матеріальних та нематеріальних активів

Форма документу	Назва документу	Примітки
1	2	3
ОЗ-1	Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних	Складається на кожний об'єкт окремо, а на декілька - лише в тому випадку, коли об'єкти однотипні, мають однакову вартість і прийняті одночасно на відповідальне зберігання однією й тією ж особою

ОЗ-2	Акт приймання-передачі відремонтованих, модернізованих основних засобів,	Зазначаються технічна характеристика та первісна вартість об'єкту. Актом такої форми оформлюється приймання завершених робіт після ремонту або модернізації основних засобів
ОЗ-3	Акт списання основних засобів	Після ліквідації основних засобів і складання актів на списання основних засобів перший примірник передається до бухгалтерії, де на його підставі робиться запис до інвентарного списку основних засобів
ОЗ-6	Інвентарна картка обліку основних засобів	Здійснюються записи на підставі актів приймання-передачі основних засобів та акту списання основних засобів, у випадках: для обліку окремих об'єктів основних засобів. Як правило, заповнюється в одному примірнику та знаходиться в бухгалтерії
ОЗ-7	Опис інвентарних карток з обліку	Застосовується для реєстрації інвентарних карток. Ця форма складається в одному примірнику в бухгалтерії
ОЗ-9	Інвентарний список основних засобів	Застосовується в місцях експлуатації основних засобів для обліку кожного об'єкта за матеріально відповідальними особами. Дані, що містяться в цій формі, мають бути тотожними із записами в інвентарних картках обліку основних засобів
ОЗ-14	Розрахунок амортизації основних засобів	Використовується при нарахуванні зносу основних засобів на промислових підприємствах

Для введення основних засобів (ОЗ) в експлуатацію та початку амортизації в Корпорації "Енергоресурс-інвест" необхідно скласти наказ по підприємству та "Акт приймання-передачі, внутрішнього переміщення основних засобів, введення в експлуатацію". У цьому процесі ключовою є технічна оцінка стану основних засобів, визначення терміну їхньої експлуатації, призначення рахунку для списання амортизації, а також визначення відповідних витрат та субрахунку витрат. Усі ці деталі мають бути узгоджені і включені до Акту. Для цього створюється комісія за наказом керівника підприємства, яка обстежує нові придбані основні засоби та складає необхідні документи.

З метою легалізації процедури вибуття об'єктів основних засобів в Корпорації "Енергоресурс-інвест", спеціально створена комісія приймає рішення щодо списання цих об'єктів, яке фіксується у формі акту з визначенням ідентифікуючих даних цих об'єктів. Отриманий акт передається в бухгалтерію, і на його підставі в інвентарній картці відповідного основного засобу робиться відмітка про його вибуття. Інвентарні картки, пов'язані з вибулими об'єктами основних засобів, зберігаються відповідно до строків, визначених керівництвом підприємства.

Типові форми первинних носіїв інформації з обліку вибуття основних засобів відображено на рис. 2.3.

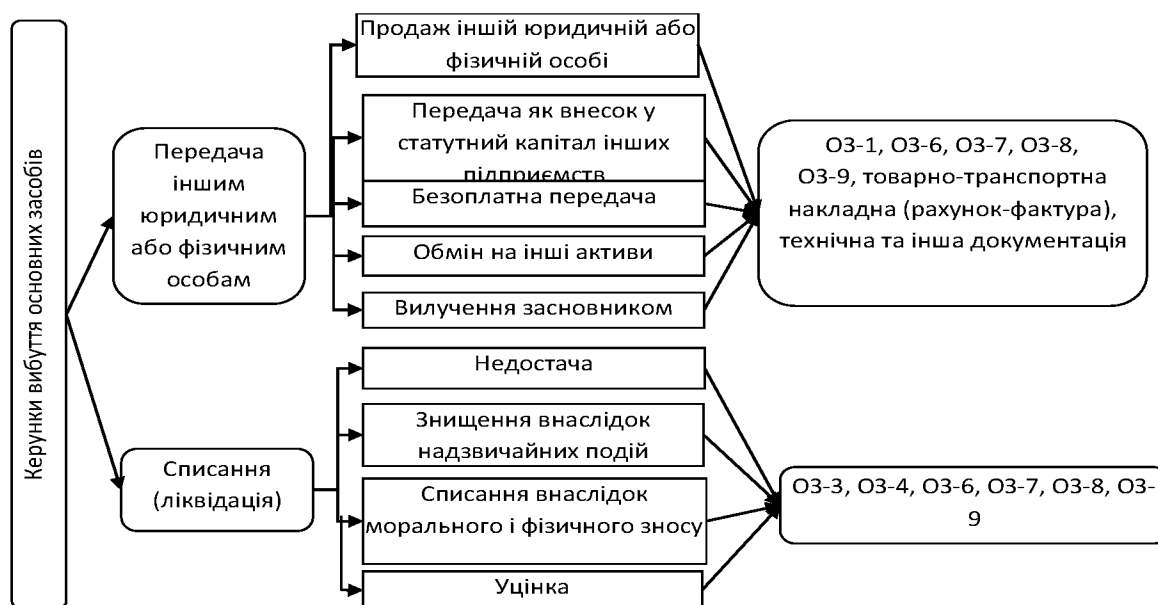

Рис. 4.1. Документальне оформлення операцій вибуття основних засобів

Аналіз структури документів і реєстрів обліку основних засобів, які були введені нормативними документами, призвів нас до наступних висновків: з одного боку, ці документи містять застарілі показники, які не надають підсумкової та узагальнюючої інформації, а з іншого боку – відсутні показники,

які необхідні для складання звітності в умовах застосування П(С)БО 7 "Основні засоби".

Наша думка полягає в тому, що вилучення зайвих показників може зменшити обсяг роботи облікового апарату та спростити управління результативною інформацією, яка має прямий вплив на ухвалення управлінських рішень стосовно наявності та використання основних засобів. Це сприятиме підвищенню ефективності обліку.

Крім того, ефективність обліку також залежить від наявності графіків документообігу. Організація документообігу дозволить систематизувати рух документів і забезпечити їх своєчасне надходження до бухгалтерії. Графіки повинні визначати кількість примірників кожного документа, необхідних для реєстрації різних господарських операцій, відповідальних за кожен етап робіт та терміни виконання. Зазначимо, що розроблені графіки мають бути включені до Наказу про облікову політику в якості додатку.

Розглянемо кореспонденцію рахунків з обліку основних засобів в Корпорації «Енергоресурс-інвест» (див. табл. 4.1)

Таблиця 4.1

**Кореспонденція рахунків з обліку основних засобів
в Корпорації «Енергоресурс-інвест»**

Зміст господарської операції	Кореспонденція згідно законодавства		Кореспонденція в Корпорації «Енергоресурс-інвест»	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Придбання основних засобів у постачальника	152	631	152	631
Відображено податковий кредит	641	631	641	631
Оприбутковано придбані основні засоби	104	152	104	152
Відображена вартість безкоштовно отриманих основних засобів	152	424	152	424
Відображено витрати на монтаж обладнання	152	661	152	661
	152	65	152	65
Введено в експлуатацію основні засоби	104	152	104	152

продовження табл. 4.1

Одержано акт виконаних робіт та відображено проведення капітальних інвестицій без ПДВ	151	631	151	631
Відображено ПДВ, що підлягає сплаті підрядчику	641	631	641	631
Оприбутковано об'єкт будівництва	103	151	103	151
Заплачено по акту виконаних робіт	631	311	631	311
Індексація (дооцінка) основних засобів	104	42	104	42
Прийнято від засновників основні засоби як їх внески у статутний фонд	104	46	104	46
Передача основних засобів підприємству як цільового фінансування (гуманітарна допомога)	104	48	-	-
Відображення зносу основних засобів, що були в експлуатації	104	131	104	131
Переведено об'єкт ОЗ до складу необоротних активів, утримуваних для продажу	286	105	286	105
Списано суму нарахованого зносу за об'єктом	131	105	131	105
Передано покупцю об'єкт ОЗ	377	712	377	712
Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ виходячи з договірної вартості	712	641/ПДВ	712	641/ПДВ
Нараховано податкові зобов'язання на суму перевищення балансової вартості на початок місяця реалізації над договірною вартістю	949	641/ПДВ	949	641/ПДВ
Списано балансову вартість проданого об'єкта ОЗ	943	286	943	286
Отримано оплату від покупця за об'єкт ОЗ	311	377	311	377
Віднесено на фінансовий результат:				
— суму доходу від продажу об'єкта ОЗ	712	791	712	791
— балансову вартість проданого об'єкта ОЗ	791	943	791	943
— суму нарахованого ПДВ від суми перевищення мінбази над договірною вартістю	791	949	791	949
Передача основних засобів у фінансову оренду	161	104	-	-
Бартерний обмін основних засобів на інші активи	371	104	-	-
Повернення орендарем орендованих на умовах фінансового лізингу основних засобів	104	161	104	161
Відображення зносу основних засобів, що були в експлуатації	104	131	104	131
Списання залишкової вартості основних засобів, що вибули з підприємства	851 971	104 104	971	104
Списання втрачених основних засобів унаслідок надзвичайних подій (стихійного лиха, пожеж, техногенних аварій):	851 991	104 104	991	104

Організація належного бухгалтерського обліку основних засобів є важливою у виробничих підприємствах з численних причин. Зокрема, цей облік дозволяє точно фіксувати та контролювати всі активи, що становлять суттєву

частину Корпорації "Енергоресурс-інвест". Сюди входять земельні ділянки, будівлі, машини, обладнання, транспортні засоби та інші матеріальні цінності, які використовуються у діяльності підприємства. Бухгалтерський облік дозволяє ефективно контролювати ці активи, включаючи їх рух, стан, вартість та амортизацію.

Вірна організація бухгалтерського обліку також сприяє визначенню фінансових показників та результативності використання цих активів. Правильне класифікування, оцінка та відображення основних засобів у фінансовій звітності дозволяють виробничому підприємству аналізувати фінансову стійкість, рентабельність та ефективність використання активів. Це допомагає в управлінні ресурсами, прийнятті рішень щодо інвестування, модернізації та відновлення основних засобів.

Відповідність бухгалтерського обліку нормам та принципам, встановленим законодавством, дозволяє Корпорації "Енергоресурс-інвест" проводити юридично коректну діяльність, подавати звітність та сплачувати податки вчасно та точно.

Отже, належна організація бухгалтерського обліку основних засобів виявляється ключовим елементом управління в Корпорації "Енергоресурс-інвест", забезпечуючи контроль, аналіз та ефективне використання активів, відповідність законодавству та оптимальну фінансову діяльність.

2.3. Сучасні комп'ютерні технології ведення обліку основних засобів в Корпорації «Енергоресурс-інвест» та їх практичне застосування

У сучасному економічному оточенні використання автоматизації облікового процесу на підприємствах стає актуальним стратегічним рішенням для оптимізації часових та фінансових витрат, пов'язаних з бухгалтерією, а також

для забезпечення управлінського апарату необхідною інформацією. Ключовим завданням є надання своєчасної, достовірної та деталізованої інформації, що суттєво підвищує ефективність облікового процесу. У зв'язку з цим виникає потреба у використанні комп'ютерного програмного забезпечення для автоматизації обліку.

Підприємства, що займаються виробничою діяльністю, стикаються з вибором відповідного програмного забезпечення для автоматизації обліку та управління, яке оптимально враховує їхні потреби. Останнім часом спостерігається загальна тенденція до комп'ютеризації у всіх галузях діяльності. Використання інформаційних систем спрощує процеси введення та обробки даних, прискорює їх та покращує зрозумілість та доступність необхідних звітів.

У Корпорації «Енергоресурс-інвест» для автоматизації бухгалтерського обліку використовується вдосконалене програмне забезпечення під назвою "BAS. Бухгалтерія". Застосування цієї програми дозволяє автоматизувати різні рутинні операції, включаючи реєстрацію фінансових операцій, складання звітності, розрахунок податків та інше. Це призводить до зменшення часу, необхідного для виконання таких завдань, і вивільнення співробітників для виконання більш важливих та аналітичних функцій.

Програма "BAS. Бухгалтерія" є потужним інструментом для обліку основних засобів на підприємствах різних галузей, надаючи ряд значущих можливостей та переваг. Завдяки цьому програмному забезпеченню в Корпорації «Енергоресурс-інвест» реалізується повний комплексний облік основних засобів, включаючи реєстрацію, введення початкових даних, контроль за рухом та використанням, а також оцінку та амортизацію. Програма дозволяє точно відслідковувати кожен етап життєвого циклу основних засобів, починаючи від їх придбання до списання чи реалізації.

В рамках програми "BAS. Бухгалтерія" виділено кілька окремих розділів, що включають всі необхідні операції для повноцінного функціонування, зокрема:

- розділ «Надходження основних засобів», де створюються документи з прийому обладнання та додаткових витрат, що включаються до вартості основних засобів (див. рис. 2.4);

Надходження товарів і послуг УН00-000002 від 11.01.2018 12:00:00 (Устаткування)

Провести та закрити | Записати | Провести | Створити на підставі | Прибуткова накладна

Но... УН00-000002 | Д... 11.01.2018 12:00:00 | Вид опер... Устаткування

Контрагент: ВестГрейд | Організа... Універсал

Договір: Вангакої авто | На склад | Основний склад

Документ розраху...

Устаткування (1) | Товари | Послуги | Рахунки розрахунків | Додатково

N	Номенклатура	Кількість	Од.	К.	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ	% ПДВ	Сума ПДВ	Всього	Ранжок	Податкове призначення
1	ГАЗ-3309-АТ3-4.9	1.000	шт	1.000	212 083.33	212 083.33	20%	42 416.67	254 500.00	1521	Опод. ПДВ

Рис. 2.4 Надходження товарів і послуг в програмі "BAS. Бухгалтерія"

- розділ «Облік основних засобів» - забезпечує створення документів, що відображають переміщення, модернізацію та інвентаризацію основних засобів (див. рис. 2.5)

Зміна стану ОЗ УН00-000001 від 31.03.2018 12:00:03

Провести та закрити | Записати | Провести | Додати | Підбір

Но... УН00-000001 | від: 31.03.2018 12:00:03 | Організа... Універсал

Подія... Консервація | Впливає на нарахування аморти...
 Нарховувати аморти...

Основні засоби

Додати | Заповнити | Підбір

N	Інвентарний номер	Основний засіб
1	00-000016	Генератор дизельний

Рис. 2.5 Зміна стану ОЗ програмі "BAS. Бухгалтерія"

- розділ «Вибуття основних засобів» - містить документи зі списання і передачі основних засобів (див. рис. 2.6);

№	Основний засіб	Вартість (Б0)	Амортизація (Б0)	Перевіщення сум дошок над сумами рахок (+/-)	Вартість (П0)
1	Об'єкт шваби 00.000014	Зал. вартість (Б0)	Амортизація за місяць (Б0)		Зал. вартість (П0)
		7 200,00	7 200,00		

Рис. 2.6 Списання ОЗ програмі "BAS. Бухгалтерія"

- розділ «Амортизація основних засобів» - відповідає за амортизаційні розрахунки та нарахування.

Програмне забезпечення "BAS. Бухгалтерія" володіє властивістю налаштування системи обліку відповідно до індивідуальних потреб конкретного підприємства. Його гнучкість дозволяє враховувати специфіку галузі, включаючи різні види основних засобів та їхні категорії. Завдяки цьому програмне забезпечення здатне створити оптимальну систему обліку, яка ідеально відповідає унікальним потребам та вимогам конкретного підприємства.

Програма "BAS. Бухгалтерія" ефективно спрощує та прискорює процеси обліку основних засобів, автоматизуючи ряд рутинних операцій, таких як введення даних, розрахунок амортизації, а також формування звітності та документів. Це сприяє зниженню ймовірності виникнення помилок, раціональному використанню часу та зусиль бухгалтерського персоналу, а також гарантує швидкий доступ до актуальної інформації.

Крім того, "BAS. Бухгалтерія" надає широкі можливості для формування звітності та проведення аналітичного обліку основних засобів. Програма автоматично генерує різноманітні звіти, які дозволяють не лише оцінити стан та ефективність використання основних засобів, а й проводити аналіз витрат, прогнозувати потребу в ремонтах та замінах, а також здійснювати планування фінансових ресурсів. (див. рис. 2.7).

N	Основний засіб	Ранок облігу	Вартість за даними облігу	Фактична вартість	Надлишок, сума	Недостача, сума	Накопичена амортизація
	Інвентарний номер		Навантаж. заданими облігу	Фактична навантаж.	Надлишок, кількість	Недостача, кількість	Балансова вартість
1	Комбайн зернозбиральний "Тексон 670 00-000004	105	2 005 504.47	2 005 504.47			33 425.00
2	Автомобіль ЗІЛ-ММЗ 554 00-000006	105	49 154.67	49 154.67			819.75
3	Свічка 00-000011		30 125.00	30 125.00			48 395.12
4	Основа шара 00-000014	106	7 200.00	7 200.00			562.08
5	Генератор двофазний 00-000016	104	7 500.00	7 500.00			29 622.92
							6 880.00
							400.00
							4 125.00
							3 375.00

Рис. 2.7 Інвентаризація ОЗ програмі "BAS. Бухгалтерія"

Слід зазначити, що програма "BAS. Бухгалтерія" постійно оновлюється з урахуванням змін в законодавстві щодо обліку основних засобів. Вона допомагає підприємствам виконувати вимоги закону, забезпечує точність розрахунків, належний контроль та документальне оформлення операцій.

Застосування програмного забезпечення "BAS. Бухгалтерія" для обліку основних засобів у виробничих підприємствах сприяє покращенню ефективності бухгалтерського обліку, забезпечує точність та надійність фінансової звітності, спрощує рутинні операції та забезпечує дотримання вимог законодавства. Це дозволяє підприємствам більш ефективно управляти своїми основними засобами та приймати обґрунтовані управлінські рішення, сприяючи їхньому успіху та конкурентній перевазі на ринку.

Важливо відзначити, що програма "BAS. Бухгалтерія" систематично оновлюється враховуючи зміни у законодавстві, спрямовані на регулювання обліку основних засобів. Вона є важливим інструментом для підприємств у виконанні вимог законодавства, гарантуючи точність обчислень, належний контроль та належне документування операцій.

Використання програмного забезпечення "BAS. Бухгалтерія" для обліку основних засобів на виробничих підприємствах сприяє підвищенню ефективності бухгалтерського обліку. Воно забезпечує точність та надійність фінансової звітності, спрощує рутинні операції та гарантує відповідність вимогам законодавства. Це надає підприємствам можливість більш ефективно управляти

своїми основними засобами та приймати обґрунтовані управлінські рішення, сприяючи їхньому успіху та конкурентоспроможності на ринку.

Висновки до розділу 2

У другому розділі нашої дипломної роботи було проведено детальне дослідження господарської діяльності Корпорації "Енергоресурс-інвест" та її фінансового стану. Ми також надали огляд методики обліку та практики ведення бухгалтерського обліку основних засобів на даному підприємстві.

Беззаперечно, що ефективність роботи будь-якого підприємства в значній мірі залежить від організації його бухгалтерського обліку. З метою полегшення та покращення роботи бухгалтерії, ми акцентуємо увагу на важливості вдосконалення автоматизації бухгалтерського обліку. Впровадження високотехнологічних засобів автоматизації сприятиме не лише ефективній роботі персоналу бухгалтерії, але й загальній продуктивності підприємства.

Суттєве поліпшення умов праці є ключовим аспектом підвищення ефективності діяльності підприємства. Ми вважаємо, що систематизація та узагальнення інформації можуть бути успішно реалізовані в автоматичному режимі. В даному контексті використання бухгалтерської програми "BAS. Бухгалтерія" виявляється як важливий інструмент, спрямований на вирішення завдань аналітичного обліку основних засобів та контролю за їхнім надходженням, рухом та вибуттям.

Наше дослідження підтверджує, що використання зазначеного програмного продукту дозволяє досягти високої якості, достовірності та оперативності обробки інформації в області бухгалтерського обліку.

РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА КОНТРОЛЮ НАЯВНОСТІ І РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В КОРПОРАЦІЇ «ЕНЕРГОРЕСУРС-ІНВЕСТ»

3.1. Економічна сутність, мета, завдання та інформаційне забезпечення контролю наявності і руху основних засобів

Сучасний стан розвитку систем обліку на підприємствах можна представити через чотири визначені етапи життєвого циклу основних засобів. Всі операції, пов'язані з циклом життя основних засобів, відображаються на рахунку 10 "Основні засоби" з урахуванням їхніх видів. При цьому надходження основних засобів відображається на дебеті рахунку 10, а списання – на кредиті.

Життєвий цикл основних засобів складається з чотирьох ключових етапів: надходження, використання, поліпшення та вибуття. Кожен з цих етапів має свої характеристики, які впливають на бухгалтерський облік та економічні операції, і є підтвердженням факту їх реалізації. Важливо відзначити, що кожна господарська операція, яка реєструється в обліку, повинна мати відповідний первинний документ, що відрізняється від тих, що підтверджують факт надходження об'єктів на підприємство, таких як рахунок-фактура, видаткова накладна чи договір про транспортування та обслуговування устаткування.

Законодавством також передбачено документи, що підтверджують факт надходження та обігу основних засобів на підприємстві, які заповнюються відповідно до типових форм для обліку основних засобів. Важливо враховувати, що основні засоби можуть потрапляти на підприємство різними способами: від придбання за власні кошти до обміну. Таким чином, будь-яка форма надходження впливає на вартість, за якою ці засоби будуть відображені в бухгалтерському обліку підприємства, що визначає прибуток від отриманого активу.

Етапи життєвого циклу основних засобів на підприємстві наголошують на необхідності документального підтвердження всіх господарських операцій. Це

документування надає юридичної сили і виступає важливим доказом під час перевірок та судових розглядів [7]. Засновані на цих документах висновки можуть стосуватися різноманітних аспектів, таких як невчасне оприбуткування об'єктів основних засобів, помилкове визначення їхньої первісної вартості, неправильний метод нарахування амортизації, або неправильне відображення модернізацій як ремонтів та інше.

Очевидно, що саме первинна документація виступає ключовим джерелом інформації для контролю за оприбуткуванням, експлуатацією, поліпшенням та списанням об'єктів основних засобів на підприємстві.

Здійснення контрольних процедур є необхідним для запобігання серйозним фінансовим маніпуляціям, пов'язаним із значними викривленнями залишків основних засобів у фінансових звітах підприємств та організацій [8]. Таким чином, основне завдання контролю за основними засобами полягає у визначенні доцільності їх придбання, достовірності виконання нормативних вимог щодо оприбуткування та руху активів, перевірці технічних умов експлуатації, аналізі документальної обґрунтованості ремонтів, а також визначенні можливих збитків внаслідок нестачі і крадіжок у випадку їх виявлення.

Функціональні завдання контролю основних засобів включають отримання доказів з метою виявлення підтвердження щодо відповідності обліку законодавчим і нормативним вимогам, а також достовірності інформації щодо наявності, стану та вартості основних засобів у фінансовій звітності (див. рис. 3.1).

Розглянувши основні завдання контролю основних засобів, можемо стверджувати, що вони спрямовані на забезпечення достовірності інформації про основні засоби у фінансовій звітності та виявлення будь-яких потенційних недоліків або порушень, що можуть вплинути на правильність їх відображення.

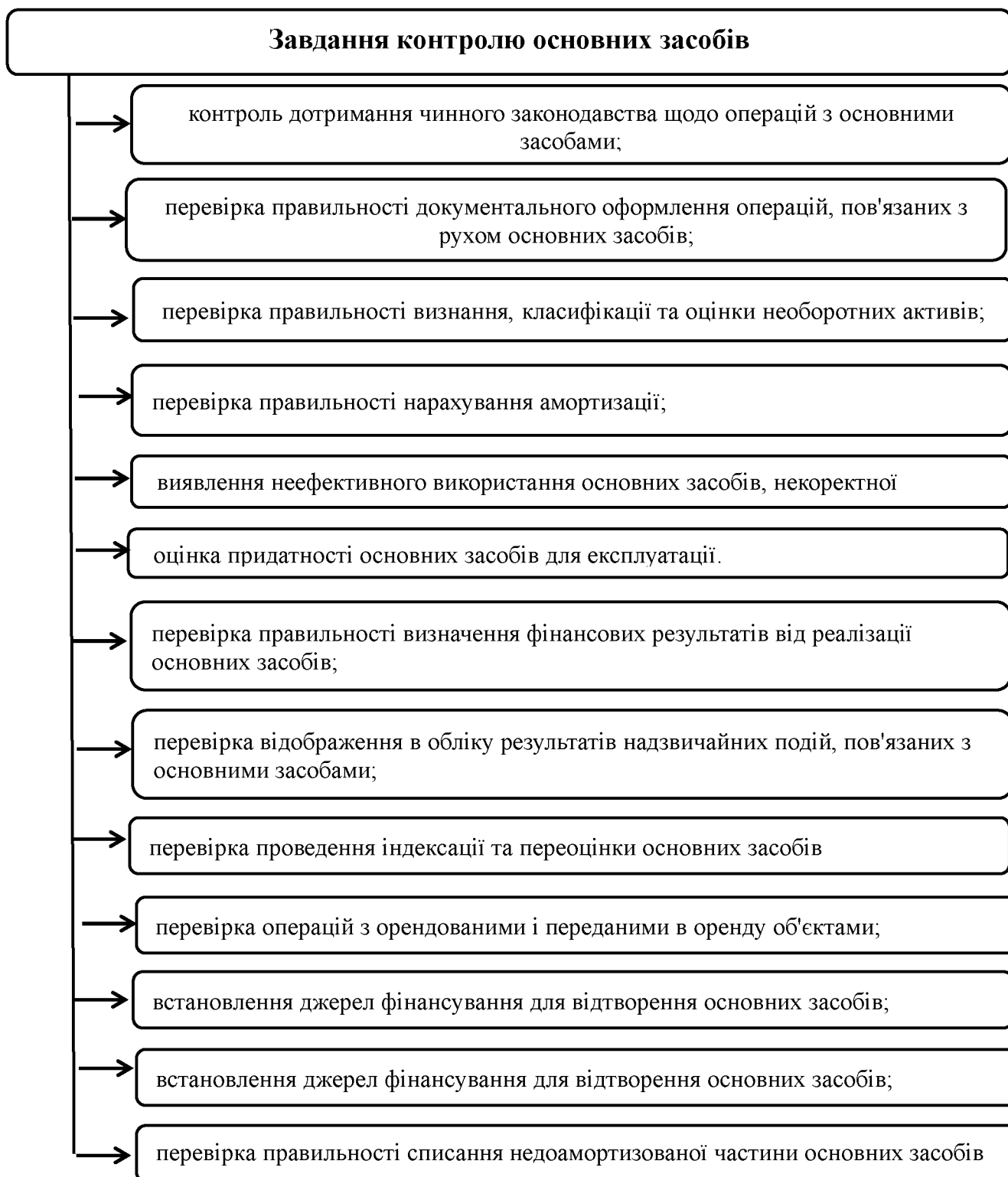

Рис. 3.1 Основні завдання контролю основних засобів

3.2. Характеристика етапів та основних процедур контролю за наявністю і рухом основних засобів

Процес контролю над основними засобами можна розділити на кілька етапів [6]:

- організаційно-правовий етап: спираючись на збір та аналіз правовстановлюючих документів, цей етап визначає правову власність на всі об'єкти основних засобів. Тут також проводиться аналіз облікової політики підприємства та вивчаються елементи, пов'язані з основними засобами;

- документально-аналітичний етап: на цьому етапі збирається та обробляється вся первинна документація та бухгалтерські записи, що підтверджують різні операції з основними засобами, такі як надходження, транспортування, встановлення, ремонт, доналаштування та модернізація. Також проводиться перевірка операцій, пов'язаних з реалізацією та вибуттям основних засобів, а також аналізується ефективність використання виробничих фондів та якість основних засобів;

- перевірка достовірності даних: на цьому етапі здійснюється перевірка достовірності даних, відображених у фінансовій, податковій та управлінській звітності протягом аналізованого періоду;

- узагальнення результатів контролю: останній етап передбачає узагальнення результатів контролю. Тут робляться висновки на основі проведених перевірок та аналізу даних.

Ці етапи визначають систематичний та послідовний підхід до контролю над основними засобами, що сприяє ефективному управлінню цими активами підприємства.

Ефективне управління обліковим процесом основних засобів на підприємстві обумовлено дієвим механізмом, яким є розробка та впровадження

облікової політики. Ця політика повинна включати всі ключові аспекти, такі як періодичність проведення інвентаризації, методи оцінки та вибір методу нарахування амортизації для різних видів основних засобів. Як і в будь-якій сфері бухгалтерського обліку та контролю, облік основних засобів має свої недоліки. Мінімізація цих недоліків стане ключовим чинником для підвищення ефективності управління основними фондами та точності відображення даних у внутрішній та зовнішній звітності. Такий підхід сприятиме забезпеченню високої якості управлінських рішень та збільшенню надійності фінансової звітності підприємства.

У процесі контролю з метою виявлення можливих упущень та помилок в обліку основних засобів, фахівці можуть використовувати різні процедури. До таких процедур входять:

1. Перегляд результатів інвентаризації: Це включає аналіз і порівняння фактичних даних із результатами інвентаризації для виявлення можливих розходжень чи невідповідностей.

2. Аналіз наявності підписів матеріально-відповідальних осіб на Актах внутрішнього переміщення: Перевірка належності підписів та їх відповідність внутрішнім документам допомагає визначити достовірність та легітимність змін у руху основних засобів.

3. Опитування працівників: Взаємодія з персоналом для перевірки їхнього розуміння та відомостей щодо обліку основних засобів, а також для виявлення можливих недорозумінь чи невірних записів.

4. Співставлення планових та фактичних даних: Порівняння запланованих даних з реально зареєстрованими може допомогти виявити відхилення та встановити причини можливих розбіжностей.

Ці процедури використовуються для забезпечення точності та надійності обліку основних засобів, а також для підтримання високого стандарту бухгалтерської документації (див. табл. 3.1).

Таблиця 3.1

**Види контролю, які можуть застосовуватися щодо основних засобів
виробничих підприємств та їх класифікаційні ознаки**

№ з/п	Вид контролю	Мета	Регламентация	Користувачі	Класифікаційна ознака
1	2	3	4	5	6
1	Фінансовий	Перевірка відповідності представленої фінансової інформації щодо основних засобів вимогам стандартів фінансової звітності та нормативно-правових актів	Контроль здійснюється для виявлення відповідності правилам обліку, визначеним Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку №7; №12; №14; №16; №19; №27; №28; №30; №32 тощо	Внутрішні і зовнішні	Залежно від потреб користувачів
2	Управлінський	Перевірка організації та управління основними засобами, якісних сторін їх використання в діяльності, ефективності, продуктивності, раціональності витрачання коштів на придбання, ремонт і реконструкцію.	Береться до уваги порядок облікового відображення, визначений в наказі про облікову політику підприємства, нормативно-правових документах України, Закон України «Про аудиторську діяльність»	Внутрішні	
3	Податковий	Перевірка інформації про оподаткування операцій з основними засобами, контроль достовірності та відповідності податковому законодавству.	Правила перевірки визначенні Державною податковою адміністрацією України, Податковим Кодексом України, Законом України «Про аудиторську діяльність», іншими доречними законодавчими та нормативно-правовими актами	Зовнішні	

продовження табл. 3.1

1	2	3	4	5	6
4	Бухгалтерський	Перевірка документів щодо наявних на підприємстві основних засобів і джерел їх придбання, а також здійснення господарських операцій з ними.	Контроль здійснюється для виявлення відповідності правилам ведення обліку, визначеними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, міжнародними стандартами бухгалтерського обліку (якщо такими керуються на підприємстві) та Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Внутрішні і зовнішні	Залежно від природи облікової інформації
5	Статистичний	Перевірка масових суспільних явищ і процесів, за допомогою якого визначається динаміка заробітної плати, рентабельності виробництва тощо, як в окремих галузях економіки, так і країни в цілому	Враховання при контролі правил ведення обліку та формування звітності, визначених Державною службою статистики України	Зовнішні	
6	Оперативний (тактичний)	Перевірка	Те саме, що у гр.4 (додатково до перевірки правильності облікового відображення при цьому виді контролю доцільно застосовувати аналітичні методи оцінки раціональності операцій з основними засобами)	Внутрішні	
7	Стратегічний	Перевірка оптимальної стратегії і програми розвитку фірми стосовно прогнозованого маркетингового середовища і розробка рекомендації щодо їх вдосконалення	Документації для регламентації немає, кожен суб'єкт контролю може формувати власний підхід		

Дослідження вказують на необхідність урахування різноманітних факторів під час обліку та контролю за наявністю і рухом основних засобів на виробничих

підприємствах для забезпечення об'єктивності управлінських рішень. Важливо враховувати різноманітність інтересів між бухгалтерами та користувачами інформації, оскільки це може призвести до недостовірності даних. Прийняття рішень на підставі неправдивої інформації може негативно впливати на діяльність підприємства та його стратегічний розвиток, особливо враховуючи галузеву специфіку виробничого сектору.

У зв'язку з цим важливо забезпечити надійність та об'єктивність інформації під час обліку та контролю за наявністю і рухом основних засобів на виробничих підприємствах. Це є важливим для правильного управління та досягнення стратегічного успіху підприємства. Проведення контрольних заходів включає не лише перевірку правильності обліку, але й оцінку та аналіз, для чого потрібен математичний інструментарій.

Оцінка та аналіз зазвичай становлять частину внутрішнього аудиту, який має важливе значення для крупних виробничих підприємств. Розширення цього типу аудиту є ключовим для розвитку підприємств. Створення програмних продуктів, які ефективно обробляють інформацію та реагують на негативні впливи, є важливим кроком. Ці програми можуть включати стандартні операції оцінки, які піддаватимуться контролю та корекції внутрішнім аудитором. Для їх розробки важливо дослідження та ідентифікація потреб внутрішніх аудиторів, що відкриває перспективи для подальших наукових досліджень.

3.3 Напрями оптимізації контролю наявності і руху основних засобів в Корпорації «Енергоресурс-інвест»

Результати досліджень вказують на відсутність аудиторських перевірок у Корпорації "Енергоресурс-інвест" протягом розглянутого періоду. Відзначається, що внутрішній контроль переважно здійснюється бухгалтерами підприємства, які періодично перевіряють документи попередніх періодів.

Однією з важливих процедур внутрішнього контролю є інвентаризація основних засобів. У Корпорації "Енергоресурс-інвест" передбачено обов'язкову річну інвентаризацію, яка проводиться один раз на рік перед складанням річної звітності. Процес інвентаризації основних засобів відбувається відповідно до "Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань" [49], але протягом робочого року інші інвентаризації не проводяться.

Інвентаризація в Корпорації "Енергоресурс-інвест" розпочинається з визначеної наказом керівника дати. Відповідальність за проведення інвентаризації несе спеціально утворена інвентаризаційна комісія. Цей процес включає кілька етапів, на кожному з яких формуються відповідні документи, такі як накази керівника, внутрішні інструкції, розписки матеріально-відповідальних осіб, акти інвентаризації, інвентаризаційні описи та відомості про результати інвентаризації. Важливим етапом є затвердження результатів інвентаризації наказом керівника.

Навіть при використанні стандартних етапів проведення інвентаризації, документація результатів щодо основних засобів у Корпорації "Енергоресурс-інвест" виявляє свої власні особливості. Під час проведення інвентаризації інформацію про всі виявлені об'єкти основних засобів заносять до інвентаризаційного опису, який створюється у вигляді "пустографок" за вже підготовленою програмою у Excel. У ці описи включають назви об'єктів, їхні особливі ознаки, та кількості фактично виявлених одиниць, якщо об'єктів основних засобів декілька, разом із всіма їхніми інвентарними номерами. Копії таких інвентаризаційних описів з переліком виявлених об'єктів передають матеріально-відповідальним особам. Отримані дані із інвентаризаційного опису порівнюють з обліковими даними щодо наявності основних засобів. Це порівняння проводиться у Порівняльних відомостях, які також оформлюють у довільній формі. Результати контрольних перевірок інвентаризації фіксуються актом. Бухгалтер реєструє проведені контрольні перевірки у спеціальній книзі.

Однак завданням інвентаризації основних засобів на підприємстві є не лише виявлення їх фактичної наявності, але й визначення стану цих активів підприємства.

Основні напрями оптимізації контролю наявності і руху основних засобів в Корпорації "Енергоресурс-інвест" можна розглядати у контексті покращення ефективності обліку та забезпечення точності та достовірності інформації. Для цього розглянемо кілька ключових напрямків оптимізації:

- використання сучасних програмних продуктів для обліку основних засобів, що дозволяють автоматизувати процеси інвентаризації, ведення обліку та формування звітності;

- забезпечення взаємодії між системою обліку основних засобів і бухгалтерією для автоматичного внесення змін до фінансової звітності;

- встановлення єдиного формату та порядку оформлення документів, пов'язаних з основними засобами, що спростить обробку та обмін інформацією між підрозділами;

- організація регулярних тренінгів для співробітників, відповідальних за облік основних засобів, для використання новітніх методів та засобів контролю;

- використання RFID-міток для швидкого та точного виявлення місцезнаходження та стану основних засобів.

- впровадження систем, які дозволяють в реальному часі відстежувати рух основних засобів та моніторити їх експлуатаційні параметри;

- проведення регулярних аудитів для оцінки ефективності обліку та виявлення можливостей для оптимізації процесів;

- проведення регулярних контрольних перевірок для виявлення можливих невідповідностей та вжиття належних заходів.

Застосування цих напрямків може сприяти ефективному управлінню основними засобами, зменшенню ризиків та підвищенню загальної продуктивності в Корпорації "Енергоресурс-інвест".

Висновки до розділу 3

Протягом аналізованого періоду констатовано відсутність проведення аудиторських перевірок в Корпорації "Енергоресурс-інвест". Замість цього, внутрішній контроль реалізується через річні інвентаризації, результати яких оформлюються документами в різноманітних форматах.

З метою вдосконалення внутрішнього контролю щодо наявності та руху основних засобів на підприємстві запропоновано впровадження оперативного бухгалтерського контролю за розробленою програмою. Ця програма повинна включати в себе різні напрямки роботи, спрямовані на поліпшення організації обліку, а також план контрольних заходів для підвищення фондовіддачі основних засобів.

Визначено, що одним з ключових напрямків внутрішнього господарського контролю на підприємстві має стати проведення аналізу динаміки та ефективності використання основних засобів.

Обґрунтовано, що як розробка програми зовнішнього аудиту основних засобів, так і план їх внутрішнього контролю повинен базуватися на визначених нами напрямках перевірки та передбачати обов'язкове проведення тестування стану внутрішнього господарського контролю за досліджуваною ділянкою. Для проведення такого тестування була розроблена спеціальна анкета тестів.

ВИСНОВКИ

Ця робота має на меті дослідження як теоретичних, так і практичних аспектів обліку та аудиту основних засобів. Ефективна організація обліку основних засобів прямо впливає на фінансово-господарську діяльність суб'єкта господарювання. Достовірна інформація про стан і вартість цих активів є ключовою як для керівництва, так і для інвесторів, засновників і акціонерів, оскільки належна оцінка основних засобів дозволяє зробити висновки про фінансове становище підприємства та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

У першому розділі дипломної роботи розглядається економічна сутність основних засобів, а також подається їх класифікація за різними ознаками. Важливість класифікації основних засобів виявляється при аналізі фінансового стану підприємства, проведенні інвентаризації та належному відображенні необоротних активів у бухгалтерському обліку.

Бухгалтерський облік є неодмінною складовою частиною загальної інформації про активи підприємства, тому його важливість закріплена в законодавчих актах. У першому розділі дипломної роботи було розглянуто нормативну базу стосовно обліку вибуття основних засобів, включаючи закони, постанови Кабінету Міністрів, укази Президента, нормативно-правові акти та методологічні рекомендації Міністерства фінансів України.

У другому розділі нашої дипломної роботи було проведено детальне дослідження господарської діяльності Корпорації "Енергоресурс-інвест" та її фінансового стану. Ми також надали огляд методики обліку та практики ведення бухгалтерського обліку основних засобів на даному підприємстві.

Беззаперечно, що ефективність роботи будь-якого підприємства в значній мірі залежить від організації його бухгалтерського обліку. З метою полегшення та покращення роботи бухгалтерії, ми акцентуємо увагу на важливості

вдосконалення автоматизації бухгалтерського обліку. Впровадження високотехнологічних засобів автоматизації сприятиме не лише ефективній роботі персоналу бухгалтерії, але й загальній продуктивності підприємства.

Суттєве поліпшення умов праці є ключовим аспектом підвищення ефективності діяльності підприємства. Ми вважаємо, що систематизація та узагальнення інформації можуть бути успішно реалізовані в автоматичному режимі. В даному контексті використання бухгалтерської програми "BAS. Бухгалтерія" виявляється як важливий інструмент, спрямований на вирішення завдань аналітичного обліку основних засобів та контролю за їхнім надходженням, рухом та вибуттям.

Наше дослідження підтверджує, що використання зазначеного програмного продукту дозволяє досягти високої якості, достовірності та оперативності обробки інформації в області бухгалтерського обліку.

Здійснивши аналіз фінансової стійкості Корпорації «Енергоресурс-інвест» можемо зробити висновки, що корпорація має досить стабільний рівень коефіцієнта автономії, що свідчить про здатність фінансувати значну частину активів за рахунок власних коштів.

Незважаючи на те, що коефіцієнт фінансової залежності перевищує нормативні значення, спостерігається тенденція до його зниження. Це може вказувати на певний потенціал для оптимізації фінансових зобов'язань.

Зниження коефіцієнта поточної ліквідності в 2020 році може бути результатом складнощів у виробничих процесах або неоптимального управління оборотними активами. Рекомендується докладний аналіз оборотних активів та оптимізація управління ліквідністю. Також Корпорації необхідно розглянути можливість збільшення частки власного капіталу шляхом залучення нових інвесторів або реінвестиції прибутку. Оцінити умови зовнішніх фінансових зобов'язань, рефінансувати позики за більш вигідними умовами, та розглянути можливість реструктуризації боргу.

Одним з варіантів стабілізації фінансового стану корпорації можуть виступити альтернативні джерела фінансування, такі як емісія облігацій, що дасть можливість зменшити ризик від одного джерела фінансування. Також варто зосередити увагу на ефективному управлінні робочим капіталом та оптимізації обороту активів для покращення ліквідності.

Третій розділ роботи присвячено питанням контролю за наявністю і рухом основних засобів на виробничих підприємствах. Визначено, що одним з ключових напрямків внутрішнього господарського контролю на підприємстві має стати проведення аналізу динаміки та ефективності використання основних засобів.

Обґрунтовано, що як розробка програми зовнішнього аудиту основних засобів, так і план їх внутрішнього контролю повинен базуватися на визначених нами напрямках перевірки та передбачати обов'язкове проведення тестування стану внутрішнього господарського контролю за досліджуваною ділянкою. Для проведення такого тестування була розроблена спеціальна анкета тестів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. – К.: Україна, 1996. – 141 с. зі змінами та доповненнями.
2. Податковий кодекс №2755–XV від 01.01.2018 р. зі змінами та доповненнями // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
3. Господарський кодекс №436–XV від 06.01.2018 р. зі змінами та доповненнями // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
4. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
5. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №996–XIV зі змінами та доповненнями // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
6. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.93 р. №3125–XII, із наступними змінами.
7. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банку України» від 20.12.2005 р. № 480 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0040-06>.
8. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
9. Міжнародні стандарти аудиту / Міжнародний інститут аудиту [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.mia.kiev.ua/ua/isa.html>.
10. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг : пер. з англ. / [О.Л. Ольховікова, О.В. Селезньов, О.О. Зеніна, О.В. Гик та ін.].-2010 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://apu.com.ua>.
11. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.minfin.gov.ua/document/92427/МСБО_16.pdf.
12. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifrs.org.ua/mezhdunarodny-e-standarty-audita-msa-isa-ukrayins-ka-mova/>
13. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 210 «Узгодження умов виконання завдань з аудиту». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifrs.org.ua/mezhdunarodny-e-standarty-audita-msa-isa-ukrayins-ka-mova/>
14. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 230 «Аудиторська документація». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifrs.org.ua/mezhdunarodny-e-standarty-audita-msa-isa-ukrayins-ka-mova/>
15. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 300 «Планування аудиту фінансової звітності». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifrs.org.ua/mezhdunarodny-e-standarty-audita-msa-isa-ukrayins-ka-mova/>
16. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 700 «Формулювання думки та надання звіту щодо фінансової звітності». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifrs.org.ua/mezhdunarodny-e-standarty-audita-msa-isa-ukrayins-ka-mova/>
17. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. №

73 із наступними змінами та доповненнями // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000р. № 92 / Україна. Міністерство фінансів [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>

19. Положення стандарт бухгалтерського обліку 14 «Оренда» [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 “Необоротні активи утримувані для продажу та припинена діяльність”, затверджений наказом МФУ від 07. 11. 2003 р. № 617 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1054-03>

21. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879.

22. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене Наказом Мінфіну № 88 від 24.05.95 р. (зі змінами і доповненнями Наказу № 427 від 11.04.2017) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.

23. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій затверджена наказом Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1591 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

24. Методи нарахування амортизації основних засобів // «Податки та бухгалтерський облік» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://nibu.factor.ua/ukr/info/pribil/metod>.

25. Наказ Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації «Про затвердження Державного класифікатора України «Класифікація основних фондів» від 19.08.1997 р. № 507 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon.nau.ua/doc/?doc_id=269821.

26. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності затверджені Наказом Мінфіну України від 29.11.2017 р. № 976. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

27. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затверджені наказом Міністерством фінансів України від 25.09.2015 р. № 840. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dtkt.com.ua>.

28. Бабаєв Ю. А. Теорія бухгалтерського обліку / Ю. А. Бабаєв. - К. : Вища школа, 2009. - 692 с.

29. Бабяк Н.Д. Амортизаційні відрахування як фінансове джерело відтворення основних засобів підприємств / Н.Д. Бабяк // Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка». – 2005. – № 10(82). – С. 177–185.

30. Бараннік О. Проблемні питання податкового обліку витрат на ремонт та поліпшення основних засобів / О. Бараннік [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://sophus.at.ua/publ/2012_12_11_12_kampodilsk/sekcija_2_2012_12_11_12/problemni_pitannja_podatkovogo_obliku_vitrat_na_remont_ta_polipshennja_osnovnikh_zasobiv/12-1-0-268.

31. Береза А.М. Основи створення інформаційних систем: навч. посіб. А.М. Береза. - Київ: КНЕУ. 2010. – с. 210.

32. Бойко В.М. Бізнес: словник-довідник / В.М. Бойко, П.Г. Вашків. - К.: Україна, 2008. - 565 с.

33. Борисов А.Б. Большой ^кономический словарь / А.Б. Борисов. - М.: Книжный мир, 2005. - 894 с.

34. Бланк И.А. Словарь-справочник финансового менеджера / И.А. Бланк. - К.: «Ника-Центр», 2007. - 480 с.
35. Бурова О. М., Волошина В. В. Базові аспекти організації обліку основних засобів в інформаційному середовищі. Наука й економіка: науково-теоретичний журнал Хмельницького економічного університету. 2013. № 4 (32). С. 73 - 77.
36. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський словник / Ф. Ф. Бутинець. - Житомир : ПП «Рута», 2013. - 224 с.
37. Бутинець Ф.Ф. Аудит: підручник [для спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів]. - друге видання, перероб. та доп. - Житомир: ЖІТІ: ПП «Рута», 2002. - 672 с.
38. Бутинець Ф.Ф. Аудит: стан і тенденції розвитку в Україні та світі / Ф. Ф. Бутинець. - Житомир: ЖДТУ, 2004. - 564с.
39. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / Бутинець Ф.Ф. – 8-е вид. – Житомир: ПП «Рута», 2009. –912 с.
40. Виноградова М. О. Аудит [текст] : навч. посіб. / М. О. Виноградова, Л. І. Жидєєва - К. : «Центр учбової літератури», 2014. - 654 с.
41. Войнаренко М.П. Облік та внутрішній аудит основних засобів в контексті прийняття управлінських рішень: [монографія] / М.П. Войнаренко, А.Ф. Гуменюк, Р.Л. Цебень. – Хмельницький: Видавець ФОП Цюпак, 2012. – 212 с.
42. Гавриловський О. С. Облік переоцінки основних засобів /О. С. Гавриловський // Економічний аналіз. - 2014. - № 2. - С. 130-135.
43. Гуцаленко Л.В. Внутрішньогосподарський контроль: навч. посіб. / Л.В. Гуцаленко, М.М. Коцупатрій, У.О. Марчук – К.: «Центр учбової літератури», 2014. –496 с.
44. Дем'яненко М. Я. Фінансовий словник-довідник / [Дем'яненко М. Я., Лузан Ю. Я., Саблук П. Т. та ін.]; за ред. М. Я. Дем'яненко. – К. : ІАЕ УААН, 2003. – 555 с.
45. Дерій В.А. Організація бухгалтерського обліку в підприємстві: [курс лекцій] / В.А.Дерій – Тернопіль: Джура, 2003. – 92с.
46. Житна І.П., Нескреба А.М. Економічний аналіз господарської діяльності підприємств / І.П. Житна, А.М. Нескреба. - К. : Вища школа, 2009.
47. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. - К.: Знання, 2007. – 1072
48. Загородній А.Г. Бухгалтерський облік та аудит підприємницької діяльності : [навч. посіб.] / А.Г. Загородній, Б.Ф. Усач, Р.Л. Хом'як. - Львів, 2008. - 208 с.
49. Єфіменко В.І. Облік у зарубіжних країнах: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / В.І. Єфіменко, Л.І. Лук'яненко; за ред. В.І. Єфіменка. – К.: КНЕУ, 2005. –211 с.
50. Кужельний М. В., Левицька С. О. Організація обліку: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
51. Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту: навч. посіб./ Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. - К. : Каравела, 2004. - 568 с.
52. Макаренко А. П., Гречана Л. С. Удосконалення методичних підходів до проведення аудиту амортизації основних засобів [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.Ua/sites/default/files/nppdaa/5.3/175.pdf>
53. Матюха М. М. Проблеми автоматизації обліку основних засобів. Вчені записки університету "КРОК". Серія : Економіка. 2005. № 13. С. 23-30.
54. Остафійчук С.М. Грошові кошти та їх еквіваленти – найліквідніші активи підприємства / С.М. Остафійчук // Науковий вісник Ужгородського університету 2011. – С. 215–220.

55. Осовська Г.В. Економічний словник / Г.В. Осовська, О.О. Юркевич, Й.С. Завадська. – К.: Кондор, 2007. – 358 с.
56. Партин Г.О. Бухгалтерський облік: Навч. посібник / Г.О. Партин, А.Г. Загородній, М.В. Корягін, р. Л. Хом'як, та ін. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2005. – 248 с.
57. Пушкар М.С. Облікова політика і звітність: [навч. пос.] / М.С.Пушкар – Тернопіль: Карт-бланш, 2003. – 141 с.
58. Сопко В. Бухгалтерський облік: [навчальний посібник] / В. Сопко. – [2 вид., перероб. і доп.] – К.: КНЕУ, 2010. – 500 с.
59. Сук Л.К. Організація бухгалтерського обліку: [підручник] / Л.К. Сук, П.Л. Сук – К.: Каравела, 2009. – 624 с.
60. Тимошук Н.С. Перспективи вдосконалення аудиту основних засобів на шляху інтеграції до зарубіжного досвіду/Економічні науки/7. Облік і аудит. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.rusnauka.com/17_APSN_2009/Economics/47983.doc.htm
61. Типові проблеми відображення в обліку та звітності основних засобів. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://minfin.com.ua/taxes/-/gospoper/bo_2_1_11_0snzasobi.html.
62. Терещенко Л.О. Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посіб. Л.О. Терещенко, І.І. Матієнко-Зубенко. - К.: КНЕУ, 2009. - с.187.
63. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський облік, оподаткування і звітність: підруч. / Н.М. Ткаченко. – 5-те вид. – К.: Алтера, 2011. – С. 151.
64. Утенкова К.О. Відтворення основних засобів та його фінансове забезпечення у сільському господарстві : дис. к. е. н. : спец. 08.07.02 / К.О. Утенкова ; Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва. - Харків, 2006.
65. Хом'як Р.Л. Бухгалтерський облік в Україні : [навч. посіб.] / За ред. Р.Л. Хом'яка, В.І. Лемішевського ; 6-е вид., доп. і перероб. - Львів : Інтелект-Захід, 2007. - 1200 с.
66. Чепелюк Г. М. Організаційно-методологічні аспекти внутрішнього контролю використання основних засобів підприємств і організацій/Г. М. Чепелюк //Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки.-№10.-2013.- [Електронний ресурс] /Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2414>.
67. Шипунова О.В. Основні аспекти організації обліку необоротних активів у середовищі комп'ютерних інформаційних систем. Збірник наукових праць. 2010. № 28. с. 187-195.
68. Філімоненко О.С. Фінанси підприємств: навч. посіб. / О.С. Філімоненко. – К.: Кондор, 2005. – С. 351.

ДОДАТКИ